МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота магістра

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Виконала: магістрантка 2-го курсу, групи 8.2813-1з
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»
Т.П. Сидоренко

Керівник: завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи,
д.філос.н, професор Бутченко Т.І.

Рецензент: доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи,
к.філос.н. Цапліна І.С.

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет_соціології та управління_____
Кафедра___філософії, публічного управління та соціальної роботи_____
Рівень вищої освіти магістр_____
Спеціальність __281 «Публічне управління та адміністрування»_____
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи
_____Т.І. Бутченко
«____»_____2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРАНТЦІ

_____Сидоренко Тетяні Петрівні_____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи ___Публічне управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні_____
керівник роботи _____Бутченко Т.І., д.філос.н., професор_____
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ЗНУ від «11» березня 2024 року № 433-с

2. Строк подання студентом роботи _4 грудня 2024 року___

3. Вихідні дані до роботи __1. Бутченко Т. І. Соціальне проектування : навчальний посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 107 с. 2. Дегтярьова І. О. Засади формування моделі інтегрованого відновлення та розвитку територіальних громад. *Вісник післядипломної освіти.* Вип. 25(54). 2024. С. 110–134. 3. Жукова Є. О. Публічне адміністрування та державне управління: особливості співвідношення. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 137–140.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)_1. Проаналізувати стан наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні. 2. Уточнити зміст понять «управління», «публічне управління», «розвиток соціальної інфраструктури». 3. Обґрунтувати принципи та методи дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні. 4. Проаналізувати нормативно-правові засади публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні. 5. Охарактеризувати форми та методи публічного управління розвитком соціальної інфраструктури. 6. Розглянути закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні. 7. Провести оцінку ефективності публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в сучасній Україні. 8. Окреслити можливості реалізації закордонного досвіду публічного управління розвитком

соціальної інфраструктури на місцевому рівні. 9. Сформовати напрями вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) 4 рисунки

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Бутченко Т.І., завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, д.філос.н., професор	20.03.2024	20.03.2024
Розділ 2	Бутченко Т.І., завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, д.філос.н., професор	28.08.2024	28.08.2024
Розділ 3	Бутченко Т.І., завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, д.філос.н., професор	10.10.2024	10.10.2024

7. Дата видачі завдання 10 березня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	Березень 2024	*виконано*
2.	Бібліографічний пошук	Квітень 2024	*виконано*
3.	Розробка основних положень роботи	Червень 2024	*виконано*
4.	І розділ	Червень – серпень 2024	*виконано*
5.	ІІ розділ	Серпень – жовтень 2024	*виконано*
6.	ІІІ розділ	Жовтень – листопад 2024	*виконано*
7.	Систематизація висновків	Листопад – грудень 2024	*виконано*
8.	Нормоконтроль	Листопад – грудень 2024	*виконано*

Студент _____ Т.П.Сидоренко

Керівник роботи _____ Т.І.Бутченко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ О.В.Заїка

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 94 сторінок, 85 позицій у списку літератури.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА, МІСЦЕВИЙ РІВЕНЬ

Мета дослідження: розкриття напрямів вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Об'єкт дослідження: публічне управління в галузі соціальної інфраструктури.

Предмет дослідження: механізми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Методи дослідження: індукції, дедукції, аналіз документів, порівняльний аналіз та узагальнення.

Новизна дослідження: представлено шляхи покращення якості управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні, підвищення ефективності використання ресурсів, покращення якості соціальних послуг, залучення громадян до прийняття рішень та підвищення загального рівня соціального добробуту.

Гіпотеза: ефективність розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні значно підвищується за умови залучення громадян та громадських організацій до процесу прийняття рішень і реалізації соціальних проектів.

Висновки. 1. Публічне управління розвитком соціальної інфраструктури є складним процесом, що включає форми та методи, спрямовані на забезпечення ефективності планування, реалізації та контролю соціальних проектів.

2. В Україні активно впроваджуються цифрові технології для покращення управління соціальною інфраструктурою.

3. Залучення громадян до процесів планування та реалізації інфраструктурних проектів через громадські слухання, онлайн-опитування та інші форми прямої демократії дозволяє врахувати потреби всіх верств населення і сприяє успішному виконанню соціальних проектів.

SUMMARY

The qualifying paper consists of 94 pages, and 85 entries in the list of references.

PUBLIC MANAGEMENT OF SOCIAL INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT AT THE LOCAL LEVEL

Research objective: detection of ways for the improvement of the process of public management of social infrastructure development at the local level.

Subject of research: public management in the field of social infrastructure.

Scope of research: mechanisms of public management of social infrastructure development at the local level.

Research methods: induction, deduction, analysis of documents, comparative analysis, and generalization.

The research is novel in that it represents the ways for the improvement in the quality of management of social infrastructure development at the local level, raising the efficiency of resource use, improving the quality of social services, involving citizens in decision-making, and gaining general welfare.

Hypothesis: the efficiency of social infrastructure development at the local level is increased greatly under the condition of involvement of citizens and non-governmental organizations in the process of decision-making and implementation of social projects.

Conclusions. 1. Public management of social infrastructure development is a complex process including forms and methods focused on ensuring the efficiency of planning, implementation, and control of social projects.

2. Digital technologies are implemented actively in Ukraine for the purpose of improvement of social infrastructure management.

3. Involvement of citizens in the processes of planning and implementation of infrastructure projects via public hearings, computer-assisted web interviewing, and other forms of direct democracy enables to take into account the needs of all social groups and facilitates the successful execution of social projects.

ЗМІСТ

ВСТУП……..3
РОЗДІЛ 1 МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ……...7
1.1 Стан наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні……7
1.2 Зміст понять «управління», «публічне управління», «розвиток соціальної інфраструктури»……19
1.3 Принципи та методи дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні……..28
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ…….32
2.1 Нормативно-правові засади публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні…….32
2.2 Форми та методи публічного управління розвитком соціальної інфраструктури……..39
2.3 Закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні…….47
РОЗДІЛ 3. ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ…….57
3.1 Оцінка ефективності публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в сучасній Україні……57
3.2 Можливості реалізації закордонного досвіду публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні……67
3.3 Напрями вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні……..72
ВИСНОВКИ……...80
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ……..…….85

ВСТУП

Актуальність роботи. Соціальна інфраструктура забезпечує доступ населення до життєвонеобхідних послуг, таких як освіта, охорона здоров'я, культура та соціальний захист. Ефективне управління цією інфраструктурою на місцевому рівні сприяє покращенню якості цих послуг і, відповідно, підвищенню загального рівня життя.

Управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні допомагає зменшити соціально-економічні диспропорції між різними регіонами, сприяючи більш рівномірному розподілу ресурсів та можливостей.

В умовах децентралізації місцеві органи влади отримують більше повноважень та відповідальності за розвиток соціальної інфраструктури. Це вимагає ефективного управління на місцевому рівні, що забезпечить реалізацію політик, орієнтованих на потреби громади.

Місцеві органи влади краще обізнані з локальними проблемами і можуть швидше реагувати на них, розробляючи і впроваджуючи адекватні рішення у сфері розвитку соціальної інфраструктури. Розвиток соціальної інфраструктури, зокрема, таких об'єктів, як культурні центри, спортивні споруди, освітні та медичні заклади, сприяє зміцненню соціальних зв'язків у громаді, підтримує активну участь громадян у суспільному житті.

Соціальна інфраструктура є важливим фактором економічного розвитку. Добре розвинена інфраструктура сприяє залученню інвестицій, розвитку малого та середнього бізнесу, створенню робочих місць.

Актуальність публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні полягає в його вирішальній ролі для забезпечення сталого розвитку громад, підвищення якості життя населення, зміцнення соціальної згуртованості та економічного зростання. В умовах децентралізації та глобальних змін ефективне управління соціальною інфраструктурою стає критично важливим завданням для місцевих органів

влади, яке потребує всебічної підтримки, залучення громадян і використання сучасних управлінських підходів.

Проблемна ситуація полягає в тому, що в місті Запоріжжі зростає кількість населення (зокрема ВПО), але соціальна інфраструктура (школи, лікарні, культурні центри) не відповідають новим вимогам. Це призводить до перевантаження існуючих установ, погіршення якості послуг, зростання соціальної напруженості. Збільшення населення створює тиск на існуючі соціальні послуги, що не були модернізовані або розширені. Місцева влада стикається з необхідністю швидкого реагування, але через обмеженість ресурсів та недостатнє планування виникає невизначеність щодо шляхів вирішення. Виникає необхідність прийняття термінових рішень щодо інвестування у розвиток соціальної інфраструктури, оптимізації існуючих ресурсів, залучення громадських організацій та приватного сектору для створення нових об’єктів. Ситуація потребує комплексного підходу до вирішення проблеми, включаючи стратегічне планування, залучення додаткового фінансування, співпрацю з різними стейкхолдерами і підвищення участі громадян у процесі прийняття рішень.

Питання публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні досліджували різні науковці, зокрема такі вчені, як Бакуменко В. Д., Герчанівська С. В., Гурська І. С., Грузіна І. А., Дегтярьова І. О., Дидич О. Р., Ємець О. В., Загорський В.С., Кінас І. О., Перерва І. М. та ін.

Об’єктом дослідження є публічне управління в галузі соціальної інфраструктури.

Предметом дослідження є механізми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Метою дослідження є розкриття напрямів вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Завдання дослідження:

- проаналізувати стан наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні;
- уточнити зміст понять «управління», «публічне управління», «розвиток соціальної інфраструктури»;
- обгрунтувати принципи та методи дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні;
- проаналізувати нормативно-правові засади публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні;
- охарактеризувати форми та методи публічного управління розвитком соціальної інфраструктури;
- розглянути закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні;
- провести оцінку ефективності публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в сучасній Україні;
- окреслити можливості реалізації закордонного досвіду публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні;
- сформувати напрями вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що ефективність розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні значно підвищується за умови активного залучення громадян та громадських організацій до процесу прийняття рішень і реалізації проектів, що сприяє кращому врахуванню місцевих потреб та підвищенню відповідальності органів місцевого самоврядування.

Методи дослідження: індукції, дедукції, аналіз документів, порівняльний аналіз та узагальнення.

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їхнього застосування для покращення якості управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні, підвищення ефективності

використання ресурсів, покращення якості соціальних послуг, залучення громадян до прийняття рішень та підвищення загального рівня соціального добробуту. Це сприяє сталому розвитку територіальних громад і підвищенню якості життя населення.

Структура роботи: кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури.

РОЗДІЛ 1
МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

1.1 Стан наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні

Дослідження стану наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні має важливе значення, оскільки вивчення стану наукової розробки дозволяє оцінити, наскільки актуальною є проблема управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Наукові розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні можна розділити наступним чином:

Першим напрямом наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є теоретичні основи, де науковці аналізують різні теорії публічного управління, такі як новий публічний менеджмент (Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С., Клименко І.В. та ін.), підходи до публічного управління, соціальної інфраструктури, публічного управління на місцевому або муніципальному рівнях та соціального капіталу, щоб зрозуміти, як ефективно управляти соціальною інфраструктурою.

І. Г. Шавкун, Я. С. Дибчинська зазначають, що новий публічний менеджмент змінив традиційну бюрократичну модель державного управління, побудовану на принципах бюрократії, ієрархічної організації, централізації, організаційної стабільності. Згадані автори зазначають, що змістом нового публічного менеджменту є адаптація успішних управлінських технологій з метою управління в державному секторі. По суті, це набір

бізнес-тактик і стратегій, спрямованих на підвищення суспільної ефективності за мінімальних витрат.

Серед характеристик нового публічного менеджменту – раціональність, продуктивність, субординація, маркетинг, клієнтоорієнтованість, цільова орієнтація, прибутковість, інноваційність, технології, передача управлінських процедур із приватного до державного сектору, зміна управлінської культури працівників державного управління та використання процедур управління людським капіталом для того, щоб змусити їх відчувати меншу відповідальність за поведінку державних службовців [74].

На думку авторів І. Г. Шавкун, Я. С. Дибчинська, концепція нового державного управління є неоднозначною з точки зору її відносної сумісності з традиційними формами відповідальності. Не тільки економічна ефективність змусила нове керівництво уряду розвиватися в напрямку «доброго урядування», але й необхідно було забезпечити справедливість у діяльності регіонів, відкритість державної служби та професіоналізм. Управління, зосереджене на моделі ринку, де джерелом політичних рішень є лише політичне керівництво, і де кожен учасник намагається максимізувати свій прибуток – вже відбуває своє [74, с. 196].

У 1910 р. у працях А. Маршалла вперше згадується поділ економічного сектору та поділ категорії інфраструктури. На даний момент більшість вчених розглядають поняття соціальної інфраструктури з матеріальної точки зору. Основа соціального комплексу – це сукупність структур і мережі в соціальному полі, необхідних для організації життєдіяльності суспільства. При цьому не враховується ефективність і якість цих елементів інфраструктури, а також послуг, які вони надають, нематеріальна складова соціальної інфраструктури (комплекс соціальних програм і проектів) [5, с. 174; 5, с. 48; 20, с. 38].

Богуш Л. Г. [6], Зварич І. Т. [21], Герчанівська С. В. [8] та Гурська І. С. [9] сходяться на думці, що соціальна інфраструктура, що забезпечує повсякденні потреби населення, складається з певних елементів у місці

проживання населення. Тобто, це блага, що задовольняють потреби населення в певні періоди життя. Поняття «соціальна інфраструктура» була розроблена в середині 20 століття. На той час цю категорію розглядали як сукупність галузей, що забезпечують промислову експлуатацію та підтримання господарства. До цього моменту не знайдено загального визначення, а вивчалися лише окремі елементи соціальної сфери (освіта, медицина, культура тощо).

Згадані автори визначають, що соціальна інфраструктура – це сукупність установ, організацій та закладів, які забезпечують основні соціальні потреби населення, сприяють підвищенню якості життя, соціальному добробуту та розвитку суспільства. Вона включає інші сфери, які охоплюють освіту, охорону здоров'я, культуру, спорт, соціальний захист та інші послуги, які спрямовані на забезпечення добробуту громадян.

А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко визначають, що публічне управління на місцевому або муніципальному рівнях є аспектом забезпечення ефективності та якості надання соціальних послуг, а також розвитку інфраструктури в громадах.

Основні функції публічного управління на місцевому рівні на думку вищезгаданих авторів:

1. Планування та розробка політики – місцеві органи влади відповідальні за розробку стратегій і планів розвитку, які враховують потреби громади, ресурси та можливості;

2. Забезпечення соціальних послуг – організація надання послуг у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та інших.

3. Координація між владою вищого рівня – важливо налагодити взаємодію між місцевими, регіональними та національними органами влади для досягнення цілей розвитку (А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко) [42].

А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко підкреслюють, що публічне управління на місцевому рівні є критичним для

забезпечення ефективності надання соціальних послуг та розвитку інфраструктури. Успішна реалізація політики залежить від залучення громади, використання інноваційних підходів, а також оцінки та моніторингу результатів. Проте виклики, з якими стикаються місцеві органи влади, потребують комплексного підходу і тісної співпраці з усіма стейкхолдерами [41, с. 140].

Цікавою є думка Ситник Г., який зазначає, що зміна світогляду суспільства, яка виявилася у формуванні економіки знань, призвела до створення багатьох сучасних концепцій у науковому поширенні, що вносить ясність у основні причини сучасної соціальної ситуації. Нині в науковому середовищі триває активне обговорення поняття «соціальний капітал». Це пов’язано з процесом розробки цілісної наукової теорії, яка відображає і пояснює важливі суспільні процеси.

Динамічна зміна економічних умов спонукає до постійного пошуку нових ефективних моделей управління економічними системами на різних рівнях. Зазначені тенденції є результатом зміни балансу між формуванням економічних результатів, успіхом, безпекою та процвітанням, впливом індивідуальних умов на успішність процесу. Зростання ролі нематеріальних факторів у забезпеченні економічного розвитку визначило створення та розвиток нової теоретичної концепції – соціального капіталу. Переосмислення історії еволюції поняття соціального капіталу дало змогу виділити три етапи його розвитку: латентний (накопичення знань та уявлень про соціальний капітал, усвідомлення його ролі в розвитку суспільства); теоретичний (формування дисциплінарних концепцій соціального капіталу, поняття «соціальний капітал» у наукове поширення та впровадження); інтегрований (через міждисциплінарні дослідження, створення спеціальних дослідницьких програм та реалізацію їх положень на міжнародному рівні).

На думку Ситник Г., формування та розвиток концепції соціального капіталу ґрунтується на тісному взаємозв’язку між піднесенням економіки, змінами економічних умов, розвитком людського капіталу та культурно-

історичним контекстом соціальних змін. Це є важливою основою для визначення основних характеристик соціального капіталу, розвитку розуміння його природи та структури, вивчення основ методу оцінки та розробки методів управління на різних структурних рівнях [67].

Другим напрямом наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є дослідження моделей управління. Зокрема, авторами (В. Ємельянова, О. Євтушенка, В. Мамонова, О. Коротич, В. Керецмана та ін.) досліджуються різноманітні моделі та підходи до управління соціальною інфраструктурою, включаючи участь громадськості, партнерство між державним і приватним секторами, а також децентралізацію.

В. Ємельянова, О. Євтушенка, В. Мамонова, О. Коротич, В. Керецмана та ін. досліджують такі елементи регіональної політики в Україні, як централізація та децентралізація у регіональному розвитку, економічний розвиток регіонів, розвиток місцевого самоврядування, інституційне забезпечення, методи державного контролю регіонального розвитку тощо.

Соціальна інфраструктура на думку Миранець М. М. – це сукупність окремих галузей, які сприяють виконанню важливих функцій суспільства і функціональним призначенням яких є забезпечення загального рівня життя народу та його комплексного розвитку. За призначенням соціальну інфраструктуру поділяють на соціально-побутову та соціально-духовну. Стан соціальної інфраструктури визначає житлову привабливість регіону.

На думку автора Миранець М. М., розміщення соціальної інфраструктури відіграє важливу роль у просторовій організації суспільного виробництва, особливо формуванні регіональних виробничих комплексів, створенні умов для стабілізації трудових ресурсів, розширення сфери використання робочої сили та контролю міграційних процесів. Ефективність соціальної інфраструктури на думку Миранець М. М. визначається соціальними показниками розвитку суспільства і виражається у створенні сприятливих умов для життєдіяльності людини та вдосконаленні

колективного трудового потенціалу для підвищення продуктивності суспільної праці та економічної ефективності виробництва – вона відіграє провідну роль у розвитку соціальної інфраструктури завдяки факторам, що свідчать про формування систем розселення та рівень розвитку матеріального виробництва.

У контексті управлінської діяльності участь громадськості на думку Миранець М. М. дозволяє враховувати соціальні умови в процесі планування, зменшувати соціальні та політичні ризики внаслідок прийняття та виконання управлінських рішень, коригувати плани та поведінку управлінців [35, с. 11].

Беновська Л. дійшла до висновку, що в умовах децентралізації зростає роль громадського впливу на діяльність органів місцевого самоврядування є особливо значущою в управлінні інфраструктурою. Громадські організації створюються для задоволення і захисту соціальних, творчих і культурних потреб громадян – тобто участі у вирішенні освітніх, соціальних, екологічних проблем у громаді. Однак їхні інтереси не завжди відповідають стратегічним цілям розвитку громади, оскільки часто вони залежні від донорів (їх підтримує не громада, а вони існують за допомогою іноземних держав чи вітчизняних фінансових груп) [5].

Приватний бізнес зацікавлений в отриманні прибутку та конкурентних переваг шляхом розвитку таких сфер економіки, які не представлені на ринку або перебували у виключному володінні влади. Зведення договорів із приватними інвесторами щодо фінансування соціальних проектів свідчить про масштаби відповідальності сторін залучення позабюджетних коштів у розвиток соціальної інфраструктури та уникнення ризиків. Фінансові ресурси приватного сектору можуть брати участь у фінансуванні соціальної інфраструктури за принципом спільного фінансування. Це можливо лише шляхом створення дієвих стимулів для приватних інвесторів та надання певних гарантій [5, с. 17].

Третім напрямом наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є дослідження політики та стратегії. Зокрема, дослідження (Безсмертна В., Карий О.І., Панас Я.В.) стосуються формування політики і стратегій на рівнях місцевих адміністрацій для ефективного розвитку соціальної інфраструктури, зокрема в контексті сталого розвитку та адаптації до змін у суспільстві.

Безсмертна В. проводить дослідження щодо важливості збору даних про соціальні, економічні та екологічні потреби громади через опитування, фокус-групи та інші методи для визначення можливостей реалізації проектів на рівнях місцевих адміністрацій для ефективного розвитку соціальної інфраструктури [4].

Карий О.І., Панас Я.В. проводять дослідження щодо залучення мешканців до процесу планування та ухвалення рішень, що досягли прозорості та відповідальності. Також проводять дослідження щодо співпраці з неурядовими організаціями, приватним сектором та іншими партнерами для реалізації проектів розвитку соціальної інфраструктури [22].

Четвертим напрямом наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є дослідження соціального партнерства. Зокрема, важливим аспектом дослідження сучасних науковців (Ємець О. В., Саприкіна М.А., Ляшенко О., Саєнсус М.А., Місько Г.А., Зінченко А.Г.) є дослідження співпраці з неурядовими організаціями, бізнесом та іншими стейкхолдерами для спільного вирішення проблем соціальної інфраструктури.

Ємець О. В. зазначає, що громадські організації здатні організувати місцеві ініціативи, залучати громаду до прийняття рішень і сприяти участі населення в реалізації проектів [17, с. 101].

Саприкіна М.А., Ляшенко О., Саєнсус М.А., Місько Г.А., Зінченко А.Г. визначають, що багато компаній прагнуть впроваджувати стратегії соціальної відповідальності, які включають інвестиції в соціальні програми, розвиток інфраструктури та підтримку місцевих громад. На думку авторів, співпраця з

бізнесом може призвести до впровадження інноваційних технологій та рішень, які підвищують ефективність соціальної інфраструктури. Бізнес може виступати джерелом фінансування для соціальних проектів через спонсорство або інвестиції [65, с. 66].

У цілому вивчення проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні охоплює широкий спектр аспектів, включаючи правові, організаційні, економічні та соціальні аспекти.

1. Правові аспекти представлені дослідженнями законодавчої бази (А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко).

2. Організаційні аспекти представлені працями Новікова В.М., Дєєва Н.М., Гвелесіані А. Г. Увага в них приділяється питанням організації ефективного управління розвитком соціальної інфраструктури. Досліджуються моделі управління, роль громадських організацій, участь населення у прийнятті рішень.

Новіков В.М., Дєєва Н.М., Гвелесіані А. Г. визначають, що громадські організації (ГО) та участь населення відіграють ключову роль у процесі прийняття рішень щодо управління розвитком соціальної інфраструктури. Їхня активна участь сприяє більш ефективному та відповідальному управлінню, підвищує прозорість і врахування реальних потреб громади [44].

Досліджуючи питання організації ефективного управління розвитком соціальної інфраструктури, Т. Сила, національна консультантка ПРООН із мобілізації громад визначає, що органи місцевого самоврядування організовують громадські обговорення, де жителі можуть висловити свої думки щодо проектів розвитку соціальної інфраструктури. Це сприяє врахуванню потреб і пріоритетів населення при плануванні та реалізації інфраструктурних проектів. Громадські консультації дозволяють владі отримати зворотний зв’язок щодо пропозицій та планів, а також залучити до процесу експертів і громадських активістів [66].

Згідно з «Практичним посібником з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об’єднаних територіальних громад», місцеві

громади можуть брати участь у розробці стратегічних планів розвитку територій, що включають заходи з розвитку соціальної інфраструктури. Це забезпечує узгодження планів із реальними потребами та пріоритетами населення [48].

На думку Міщенко Л. В., населення може здійснювати громадський контроль за виконанням проектів соціальної інфраструктури, контролювати якість робіт, строки виконання та використання коштів. Органи місцевого самоврядування зобов'язані звітувати перед громадою про виконання проектів, що підвищує прозорість та відповідальність влади [36, с. 170].

На думку Дегтярьової І. О., активна участь громадських організацій та населення у процесі управління розвитком соціальної інфраструктури сприяє підвищенню ефективності та прозорості управлінських рішень, забезпечує краще врахування реальних потреб і пріоритетів громади, а також зміцнює довіру між населенням і владою. Такий підхід дозволяє розвивати соціальну інфраструктуру в інтересах усіх жителів, створюючи більш стійкі та гармонійні умови життя. Своєю чергою, управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні може здійснюватися за допомогою різних моделей, кожна з яких має свої особливості та застосовність залежно від умов, ресурсів та стратегічних цілей громади. Виділяються такі основні моделі управління розвитком соціальної інфраструктури:

1. Централізована модель – всі ключові рішення щодо розвитку соціальної інфраструктури приймаються центральними органами влади.

2. Децентралізована модель – повноваження щодо управління розвитком соціальної інфраструктури передаються місцевим органам влади.

3. Модель партнерства держави та приватного сектору (Public-Private Partnership, PPP) – держава та приватний сектор співпрацюють для розвитку та управління соціальною інфраструктурою.

4. Мережева модель – управління соціальною інфраструктурою здійснюється через співпрацю різних організацій, включаючи державні органи, приватний сектор, неурядові організації та громадські групи.

5. Комунальна модель – управління соціальною інфраструктурою здійснюється комунальними підприємствами, які належать місцевим органам влади.

6. Інтегрована модель – здійснюється комплексний підхід до управління розвитком соціальної інфраструктури, що включає взаємодію різних секторів (економіка, освіта, охорона здоров'я, культура) та рівнів влади [12; 61].

3. Економічні аспекти досліджуються Наюока К.О., Трещова М.М., Мунько А.Ю. та ін. Зокрема, підіймаються питання фінансування розвитку соціальної інфраструктури, розподілу бюджетних коштів, залучення інвестицій, державних та приватних партнерств. Аналізуються механізми та інструменти для забезпечення сталого фінансування місцевих інфраструктурних проектів [43; 70].

На думку Наюока К.О. вирішення проблеми державно-приватного співробітництва є більш комплексним підходом. Однією з умов, що сприяють економічному зростанню, є створення сприятливого бізнес-середовища між державою та бізнес-організацій, а основними видами діяльності уряду є: розвиток промислової та цивільної інфраструктури для споживачів і створення державних організацій для надання бізнесу різноманітних субсидій; розробка та прийняття законів і нормативних актів; захист прав інтелектуальної власності [43].

Трещова М.М. аналізує фінансові установи як інструмент місцевих органів влади та інвесторів для зниження ризиків, оскільки вони впливають на баланс витрат і прибутків проектів. Фінансові установи несуть частину ризиків, пов'язаних з соціальними проектами, заохочуючи інвесторів брати участь у розвитку громади. Разом із цим, згаданий автор відстоює тезу про те, що розвиток фінансової діяльності є важливою частиною методу управління розвитком громади, визначає напрями формування центрального та спеціальних фондів фінансових ресурсів, забезпечує використання

фінансових ресурсів в економічній, адміністративній та соціальній сферах [70, с. 69].

Мунько А.Ю. зазначає, що метою управління фінансовими інструментами розвитку громад є створення та використання всіх видів фінансових ресурсів, діяльність публічних коштів на всіх етапах їх розподілу (формування, розподіл, використання), планування, реалізації та управління.

Таким чином, наукова розробка проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є багатогранною і комплексною, охоплюючи різноманітні аспекти, які впливають на ефективність та результативність управлінських рішень у цій сфері [38].

Попри наявні напрацювання дослідників щодо проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні, можна виділити декілька основних аспектів, які не досліджуються в повному обсязі:

1. Багато досліджень зосереджуються на окремих аспектах управління соціальною інфраструктурою, але не враховують міждисциплінарний підхід. Наприклад, необхідно інтегрувати соціологічні, економічні, екологічні та політичні фактори в аналіз.

2. Дослідження часто не враховують специфічні потреби та проблеми місцевих громад, що формують загальні рекомендації, які не завжди застосовуються в конкретних умовах.

3. Вивчення того, як місцеві адміністрації адаптують свої стратегії у відповідь на соціальні, економічні чи екологічні зміни, є недостатнім.

Дослідження в області публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні потребують більш комплексного та інтегративного підходу, врахування локальних контекстів і залучення різних стейкхолдерів. Поглиблене вивчення цих аспектів сприятиме формуванню більш ефективних політик і стратегій розвитку соціальної інфраструктури.

Отже, дослідження наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні показують, що сучасні підходи, зокрема концепція нового публічного менеджменту,

змінюють традиційні бюрократичні моделі управління, впроваджуючи принципи ефективності, інноваційності та орієнтації на результат.

На думку авторів, моделі управління на місцевому рівні, такі як участь громадськості та партнерство між державним і приватним секторами, набувають популярності, а впровадження децентралізації дозволяє місцевим органам влади краще враховувати потреби громади, забезпечувати ефективніше надання соціальних послуг та сприяти розвитку інфраструктури на місцях.

Загалом, наукові дослідження проблем публічного управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні підкреслюють необхідність комплексного підходу до дослідження, який включає теоретичні, практичні та інституційні аспекти, для досягнення стійкого розвитку та підвищення якості життя громад.

Висновки з дослідження проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні підкреслюють важливість комплексного підходу до організації управління соціальними послугами та інфраструктурними проектами. Дослідження охоплює кілька ключових напрямів:

1. Теоретичні основи публічного управління: розвиток нових підходів до публічного управління, таких як новий публічний менеджмент, змінює традиційні моделі управління, орієнтуючись на ефективність і мінімізацію витрат. Водночас важливо зберегти принципи доброго урядування, забезпечити справедливість і відкритість процесів на місцевому рівні.

2. Дослідження моделей управління: моделі, що включають участь громадськості, партнерство між державним і приватним секторами, а також децентралізацію, є важливими для розвитку соціальної інфраструктури. Залучення приватних інвесторів і громадських організацій до управлінських процесів може покращити ефективність і стійкість соціальних проектів.

3. Політика та стратегії розвитку: важливим є включення громадськості в процес планування та ухвалення рішень. Методи збору даних про потреби

громади та співпраця з різними партнерами (неурядовими організаціями, приватним сектором) допомагають розробляти ефективні стратегії розвитку.

4. Соціальне партнерство: співпраця з бізнесом та громадськими організаціями на місцевому рівні дозволяє залучати фінансування для соціальних проектів, реалізувати інноваційні рішення та підвищувати відповідальність і прозорість в управлінні соціальною інфраструктурою.

Загалом, для ефективного управління розвитком соціальної інфраструктури необхідно забезпечити взаємодію між місцевими органами влади, громадськістю, бізнесом і державними структурами. Важливим є створення умов для активної участі громадян у процесах ухвалення рішень і реалізації інфраструктурних проектів, що підвищить ефективність використання ресурсів і відповідальність за результати.

1.2 Зміст понять «управління», «публічне управління», «розвиток соціальної інфраструктури»

Аналіз змісту понять «управління», «публічне управління» та «розвиток соціальної інфраструктури» має важливе значення, адже чітке визначення понять є методологічною основою для наукового аналізу та досліджень. Воно дозволяє сформувати спільне розуміння серед науковців і практиків, що сприяє ефективному обговоренню та вирішенню проблем. Теоретична ясність щодо того, що означають ці поняття, допомагає структурувати знання та покращує наукову комунікацію.

Драч І. І. зазначає, що загальне розуміння значення поняття «управління» в сучасних наукових джерелах зводиться до того, що управління – це вид діяльності, що забезпечується сукупністю об’єктивних впливів суб’єкта управління на систему управління, методів самоорганізації та спрямованих на підтримку функціонування системи та забезпечення її розвитку [14]. Драч І.І. визначає управління як діяльність, що «забезпечується сукупністю об’єктивних впливів суб’єкта управління на

систему управління, методів самоорганізації та спрямованих на підтримку функціонування системи та забезпечення її розвитку» [14].

У сучасній науковій літературі (Грузіна І. А., Кінас І. О., Перерва І. М.) існує два підходи до визначення понять «менеджмент» і «управління». Згідно з першим підходом – це два принципово різних види людської діяльності. Це пояснюється протидією двох секторів економіки: державного та приватного. Такої точки зору дотримуються багато дослідників, які стверджують, що відносини суб'єктів в організаціях приватного сектора принципово відрізняються від відносин державних службовців з різними установами, галузями, громадськістю та ін. [11, с. 63]

Відповідно до другого підходу поняття «управління» та «менеджмент» збігаються. Тому чиновники та організації приватного сектору застосовують однакові методи та принципи управління, беруть участь у встановленні цілей, розподілі ресурсів, оцінці ефективності діяльності тощо [10, с. 63].

Основною метою управління на думку Тесленок І. М., Михайлова О. В. є забезпечення сталого та довгострокового розвитку організації. Тому система управління має бути ефективною та дієвою, якісною та сприяти досягненню цілей компанії. Оцінка ефективності управління надає інформацію про важливість створення нового продукту, що дозволяє виявити можливості та напрямки розвитку організації, комунікаційні проблеми, типи ефективності майбутніх досліджень. об'єктів та їх порівняння з видами адміністративної ефективності [69].

Отже, управління – це процес цілеспрямованої діяльності, спрямованої на досягнення поставлених цілей шляхом організації, координації, планування, мотивації та контролю діяльності суб'єктів управління. Управління може бути як внутрішнім (в межах організації), так і зовнішнім (на рівні держави або громади).

Н. М. Махначова зазначає, що поняття «публічне управління» і відповідно поняття «державного управління» мають різний зміст, оскільки є моделлю управління суспільством. Публічне управління – це вид соціальної

діяльності (впливу), що здійснюється певними суб’єктами, зокрема органами державної влади, місцевого самоврядування тощо. Публічне управління має забезпечувати підвищення ефективності управлінської діяльності шляхом залучення великої громадської підтримки до реалізації управлінських рішень. Діяльність такого управління має бути спрямована на захист інтересів суспільства та впровадження «належного управління», а також зміцнення суспільства на спільних цілях [32].

Визначення поняття «публічне управління», надане Н. М. Махначовою не розкриває, якими саме методами та інструментами досягається ефективність у публічному управлінні, зокрема через нові технології, цифровізацію, використання аналітичних даних тощо. У цьому визначенні також не розглядається детально процес прийняття рішень, його прозорість та підзвітність, що є важливою складовою публічного управління.

Визначення поняття «публічне управління», надане Н. М. Махначовою не звертає уваги на потребу забезпечення рівного доступу до ресурсів та участі в управлінні для різних соціальних груп, що є основою для досягнення соціальної справедливості.

Тобто дефініція поняття «публічне управління» Н. М. Махначова охоплює важливі аспекти публічного управління, проте не враховує конкретні механізми його реалізації та важливі принципи управління.

Самофалов Д.О. визначає, що публічне управління – це «щось більше, ніж загальний набір адміністративних інструментів, адже вивчає взаємозв’язок між політичною системою, державним сектором, муніципалітетом, державою та громадськими інтересами, участь громади у всіх методах контролю органів влади» [64].

У даному визначенні поняття «публічне управління» акцентується увага на взаємозв’язку між політичною системою, державним сектором, муніципалітетом, державою та громадськими інтересами, а також на участі громади в органах контролю влади. Проте у цьому визначенні не враховано, як саме реалізуються державні політики, включаючи планування, реалізацію

та оцінювання результатів. Водночас не розглядається питання щодо ефективності використання ресурсів, оцінки результативності та досягнення результатів, що є частинами аспектів публічного управління.

Розповсюдження поняття «публічне управління», на думку Задихайло О. А., пов'язане з процесом управління «роздержавленням», який у свою чергу пов'язаний з передачею функцій держави органам місцевого самоврядування та громадським організаціям. Тому здійснення управлінських функцій у державі залежить не лише від посадових осіб, а й від інших владних органів (органів місцевого самоврядування, громадських організацій тощо) [50].

Підсумовуючи викладене поняття «публічне управління» Задихайло О. А., можна зробити висновок, що державне управління – це цілеспрямований організаційний вплив органів державної влади (регіональних органів влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій) на суспільні відносини відповідно до покладених на них завдань і повноважень. Публічне управління забезпечує взаємозв'язок між політичною системою, державним сектором і муніципальними структурами за участю громадськості в системі контролю всіх органів державної влади [20, с. 44].

Новий публічний менеджмент на думку Клименко І.В. – це поняття державного управління, що включає перехід від адміністрування до менеджменту; перехід від системи відповідальності за виконання законів і підзаконних актів до системи відповідальності за результати на основі цільової діяльності державного управління. Важливим аспектом є поняття «управління» в системі взаємодії громадських, державних і міжнародних інституцій, приватних, державних і змішаних структур для забезпечення задоволення суспільних потреб і вирішення соціальних проблем [25].

Для кращого розуміння поняття «публічне управління» звернемося до етимології цього слова, тобто понять «публічне» та «управління». Тому в Енциклопедії державного управління [19, с. 188] поняття «публічний» є ширшим за «державний» і включає такі поняття, як «уряд» і «громадський,

народний, універсальний, загальний, відкритий, публічний». Під поняттям «публічний» розуміються органи виконавчої влади, органи управління та органи місцевого самоврядування тобто «суспільне; що належить народу».

Поняття «публічне управління» включає «публічне» і «керування, управління». Це означає, що публічне управління – це частина державного управління, яка покликана забезпечувати розвиток влади на засадах демократії та надавати громадянам допомогу за допомогою нових методів і технологій управління. У Міжнародній енциклопедії публічної політики та адміністрування: «Публічне управління є ключовою сферою практики та теорії державного управління та зосереджується на внутрішній роботі державних установ, зокрема у вирішенні таких питань управління, як контроль, лідерство, планування, організаційне виконання, управління персоналом та оцінка ефективності тощо» [9].

У свою чергу, К. Поллітт, професор державного управління Лювенського католицького університету, термін «публічне управління» використовує принаймні в трьох основних значеннях: як діяльність державних службовців і політиків; як структури та процедури органів державної влади; як систематичне дослідження публічної діяльності або структур і процесів [81, с. 12-13].

На сучасному етапі розвитку в Україні створено нові інституції, які через процес делегування отримують певні функції, які використовуються урядовцями. Ці інституції здебільшого включають громадські організації, політичні партії, торгові асоціації, професійні асоціації, спілки тощо. Такі інститути перетворюються на суб’єкти публічного управління, що активно впливає на розвиток суспільства. Хоча в наш час зв’язок між «урядом», «публічним управлінням» і «державним управлінням» іноді втрачається, коли одне поняття замінюється іншим. Як показує контент-аналіз понять «державне управління» та «публічне управління», відмінність між ними полягає в тому, що ключовим аспектом державного управління є держава, а ключовим аспектом публічного управління є люди [67, с. 36].

На нашу думку, на основі визначення Задихайло О. А., можна сформулювати найбільш повне визначення поняття «публічне управління»: публічне управління – це процес організаційного впливу, спрямований на забезпечення взаємозв'язку між політичною системою, державним сектором і муніципальними структурами, що включає передачу частини управлінських функцій від держави до органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Цей процес базується на залученні громадськості до контролю та участі в реалізації управлінських рішень. Публічне управління охоплює не тільки діяльність посадових осіб, але й роботу інших владних органів та громадських структур, спрямовану на досягнення спільних цілей та виконання завдань, покладених на них.

Отже, публічне управління – це вид соціальної діяльності, що здійснюється державними або муніципальними органами з метою забезпечення суспільних інтересів, підтримки громадського порядку та задоволення потреб громадян, відповідно до покладених на них функцій і повноважень з метою досягнення суспільно корисної мети [20].

Кінаш І.П. визначає, що соціальна інфраструктура – це стабільна сукупність матеріалів, з якими соціальний суб'єкт взаємодіє для отримання послуг, які створюють умови для раціональної організації всіх основних видів діяльності. При цьому визначення термінів, що входять до запропонованого визначення, такі: суб'єкт – особа, яка бере активну роль у певному процесі, група людей, організація тощо. Об'єкт – певна частина (споруди, організації тощо) господарського призначення. Послуга – як продукт організаційної діяльності, визначається як корисний результат – задоволення потреб соціального питання (людини, групи або суспільства в цілому).

Актуальність запропонованого визначення соціальної інфраструктури, на нашу думку, зумовлена наступними факторами. По-перше, усі наведені визначення зосереджені на визначенні ролі соціальної інфраструктури у забезпеченні умов для життєдіяльності людини. Соціальна інфраструктура

повинна забезпечувати не тільки відтворювальний процес, а й ефективне перебіг соціального відтворювального процесу. По-друге, соціальна інфраструктура включає загальні послуги, які надаються як реалізація процесу суспільного відтворення. Різноманітність соціальної інфраструктури, виходячи із запропонованого визначення, забезпечує послуги з метою ефективного суспільного відтворення [24, с. 202].

До соціальної інфраструктури організації М. Абрамов відносить комплекс управлінських заходів та установ, які забезпечують матеріалами, конструкціями, необхідними матеріалами працівників та культурно-побутові умови.

У визначення поняття «соціальна інфраструктура організації» М. Абрамова акцентується увага на забезпеченні працівників матеріалами, конструкціями та культурно-побутовими умовами. Водночас зазначена дефініція не охоплює такі складові соціальної інфраструктури, як доступ до медичних послуг, освітніх програм, професійного розвитку та психологічної підтримки, яка є місцем для загального добробуту працівників. Тим самим, визначення М. Абрамова переважно фокусується на матеріальному забезпеченні та побутових умовах, але не охоплює більш широкий спектр потреб працівників та сучасних вимог до соціальної інфраструктури в організації [1, с. 104].

У довідкових видання поняття «розвиток» визначається як процес зміни якості чого-небудь, перехід від одного якісного стану до іншого, вищого. Слід зазначити, що зростання є поняттям кількісним, розвиток є як кількісним, так і якісним. Зростання означає збільшення обсягу, нормальне розширення активності, яке можна побачити за збільшенням абсолютних або відносних величин. Тобто йдеться про перехід від одного якісного стану до іншого – відбувається якісна зміна структури об’єкта, певний процес у структурі об’єкта, процес виникнення якісно нової субстанції, зміни у характері змін, показує природний чи штучний прояв, включений у явище.

Розвиток не завжди є прогресом, але завжди відзначається змінами, і в деяких випадках напрямок змін був задовго до того, як вони фактично відбулися, але в інших – ні. У результаті розвитку обов'язково виникає новий якісний стан об'єкта, який змінює його склад або структуру. Крім того, розвиток можна розглядати на мікро-, мезо- та мікрорівнях [2].

Розвиток соціальної інфраструктури – це процес планування, створення, модернізації та підтримки об'єктів і послуг, що забезпечують задоволення основних соціальних потреб населення, таких як освіта, охорона здоров'я, культура, житлово-комунальні послуги, соціальний захист, і сприяють підвищенню якості життя в суспільстві [31].

Розвиток соціальної інфраструктури – це цілеспрямована діяльність органів влади, бізнесу та громадськості, спрямована на покращення доступності, якості та ефективності соціальних послуг, а також на створення нових об'єктів і покращення існуючих інфраструктурних елементів, які забезпечують соціальний добробут і стабільність у громаді [26].

Розвиток соціальної інфраструктури – це комплексний процес, що включає в себе стратегічне планування, фінансування, будівництво, реконструкцію та управління об'єктами соціального призначення, такими як школи, лікарні, дитячі садки, культурні центри, з метою задоволення соціальних потреб населення і сприяння сталому розвитку територіальних громад [40].

Отже, розвиток соціальної інфраструктури – це процес удосконалення та розширення об'єктів і послуг, що забезпечують базові соціальні потреби населення. Соціальна інфраструктура включає в себе освіту, охорону здоров'я, культуру, спорт, житлово-комунальне господарство, транспорт, а також соціальне забезпечення та захист.

Ці поняття взаємопов'язані та використовуються для розуміння та аналізу процесів, що відбуваються на різних рівнях управління, особливо в контексті місцевого самоврядування та розвитку громад.

Висновки щодо аналізу змісту понять «управління», «публічне управління» та «розвиток соціальної інфраструктури» підкреслюють важливість точного визначення цих термінів для наукового аналізу та практичного застосування.

Управління є процесом цілеспрямованої діяльності, яка передбачає організацію, координацію, планування, мотивацію та контроль діяльності суб'єктів управління. Важливою характеристикою є її спрямованість на досягнення поставлених цілей, що може бути здійснене як на внутрішньому рівні (в межах організації), так і на зовнішньому (на рівні держави або громади).

Публічне управління охоплює діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, спрямовану на захист інтересів суспільства, реалізацію управлінських рішень та забезпечення громадської підтримки. Однак існують різні підходи до визначення цього терміну, зокрема щодо включення нових технологій та процесів прийняття рішень, що підвищують прозорість та ефективність управління. Це підкреслює важливість участі громади та забезпечення рівного доступу до ресурсів як ключових принципів публічного управління.

Розвиток соціальної інфраструктури – це комплексний процес, спрямований на створення, модернізацію та підтримку об'єктів і послуг, що задовольняють основні соціальні потреби населення. Це включає освіту, охорону здоров'я, житлово-комунальні послуги, соціальний захист та інші аспекти, які сприяють підвищенню якості життя в суспільстві. Розвиток соціальної інфраструктури передбачає інтеграцію органів влади, бізнесу та громадськості для досягнення сталого розвитку та забезпечення соціального добробуту.

Ці поняття є взаємопов'язаними та використовуються для аналізу процесів управління на різних рівнях, особливо в контексті місцевого самоврядування та розвитку громад.

1.3 Принципи та методи дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні

Дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні базується на певних принципах та методах, які забезпечують об’єктивність, наукову достовірність і практичну значущість отриманих результатів.

Принципи дослідження:

1. Науковість – передбачає використання обґрунтованих теоретичних підходів та методологій, які базуються на сучасних наукових знаннях. Дотримання цього принципу забезпечує достовірність та валідність результатів дослідження, які представлено в третьому розділі.

2. Системність – включає розгляд об’єкта дослідження як складної системи, де всі елементи взаємопов’язані. Це дозволяє досліджувати публічне управління як цілісну систему з урахуванням різних факторів та умов.

Принцип системності в дослідженні публічного управління розвитком соціальної інфраструктури означає, що соціальна інфраструктура розглядається як комплекс взаємопов’язаних елементів, які впливають одне на одне та на загальний результат. Цей підхід забезпечує глибоке розуміння впливу окремих складових системи на її функціонування.

3. Комплексність – це охоплення всіх аспектів та факторів, що впливають на публічне управління соціальною інфраструктурою, включаючи політичні, економічні, соціальні та правові аспекти.

Принцип комплексності означає необхідність розглядати всі аспекти, що впливають на соціальну інфраструктуру, у взаємозв’язку. Це дозволяє врахувати соціальні, економічні, екологічні, культурні та інші фактори, які визначають її ефективність. Такий підхід забезпечує розробку стратегій розвитку, що відповідають реальним потребам громади та сприяють сталому розвитку.

Соціальна інфраструктура складається з різних компонентів (освіта, охорона здоров'я, культура, транспорт), які взаємопов'язані. Нехтування хоча б одним з них може знизити ефективність усієї системи [33].

Дослідження повинно охоплювати як локальні аспекти (потреби окремих громад), так і ширший контекст (державні політики, законодавство, міжнародний досвід).

4. Об'єктивність – включає забезпечення неупередженості та незалежності результатів дослідження від особистих переконань або інтересів дослідника. Це досягається за рахунок використання перевірених методів та джерел інформації. Принцип об'єктивності полягає в тому, що дослідження має базуватися на достовірних даних, неупередженому аналізі та враховувати реальні умови функціонування соціальної інфраструктури. Це дозволяє забезпечити наукову обґрунтованість висновків і рекомендацій, уникнути суб'єктивізму та помилкових рішень.

5. Історизм – передбачає врахування розвитку публічного управління та соціальної інфраструктури, що дозволяє зрозуміти еволюцію підходів і практик в цій сфері [14].

Дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні також вимагає використання комплексу методів [40]:

– аналіз і синтез: розподіл досліджуваного явища на складові частини та їх інтеграція для розуміння цілісної картини управління соціальною інфраструктурою;

– індукція та дедукція: узагальнення окремих фактів для формування загальних висновків (індукція) та застосування загальних положень для пояснення конкретних випадків (дедукція);

– абстрагування та узагальнення: відокремлення ключових аспектів управління від другорядних для формування концепцій і моделей;

– аналіз законодавчих актів і регуляторних документів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування в контексті управління соціальною інфраструктурою.

Кожен із цих методів доповнює інші, створюючи цілісну методологію дослідження, що дозволяє розробити науково обґрунтовані рекомендації для підвищення ефективності управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури також потребує використання міждисциплінарного підходу, який включає наукові, емпіричні та правові аспекти. Цей підхід сприяє формуванню ефективних стратегій розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні, враховуючи потреби громади, наявні ресурси та правові обмеження [48].

Висновки дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні підкреслюють ключові принципи та методи, які забезпечують ефективність і наукову достовірність результатів: науковість забезпечує обґрунтовані теоретичні підходи та методології, що підвищують достовірність результатів; системність дозволяє розглядати соціальну інфраструктуру як складну систему, де всі елементи взаємопов’язані, комплексність вимагає врахування всіх аспектів розвитку соціальної інфраструктури, включаючи політичні, економічні, соціальні та правові фактори, об’єктивність гарантує неупередженість результатів через використання перевірених методів і достовірних даних, історизм дозволяє врахувати еволюцію підходів і практик в управлінні соціальною інфраструктурою.

Методи дослідження включають: аналіз і синтез для розуміння цілісної картини; індукція та дедукція для формування висновків і пояснення конкретних випадків; абстрагування та узагальнення для розробки концепцій і моделей; аналіз законодавчих актів і регуляторних документів для забезпечення правових аспектів управління.

Також важливим є міждисциплінарний підхід, що включає наукові, емпіричні та правові аспекти, сприяючи формуванню ефективних стратегій розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні. Це дозволяє створювати стратегії, які враховують потреби громади, ресурси та правові обмеження.

РОЗДІЛ 2
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

2.1 Нормативно-правові засади публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні

Нормативно-правова база публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в Україні створюється на основі низки законодавчих актів і документів. Основними з них є:

1. Конституція України, яка є основним правовим актом, що встановлює базові принципи організації влади, зокрема, права громадян на соціальний захист, освіту, охорону здоров'я та інші соціальні послуги [27].

Конституція України встановлює основи для публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні. Місцеве самоврядування в Україні є гарантованим правом, що підтверджується статтею 7 Конституції, яка надає органам місцевого самоврядування правову основу для розвитку соціальної інфраструктури. Місцеве самоврядування передбачає право територіальних громад вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законодавства України.

Стаття 140 Конституції регламентує діяльність місцевих рад і їх виконавчих органів, які займаються питаннями розвитку інфраструктури, включаючи управління місцевими ресурсами. Вона також підкреслює, що місцеве самоврядування включає в себе управління інтересами громади, розвиток соціальної інфраструктури та організацію місцевих послуг.

Стаття 142 визначає матеріальну та фінансову основу місцевого самоврядування, до якої належать майно, доходи місцевих бюджетів та інші ресурси, що є основою фінансування місцевих проектів у сфері інфраструктури. Міські ради, відповідно до статті 143 Конституції, мають

право управляти комунальною власністю, затверджувати програми соціально-економічного розвитку, контролювати їх виконання та надавати місцеві послуги. Це є основою для підтримки та розвитку соціальної інфраструктури.

Органи місцевого самоврядування можуть приймати рішення про розвиток соціальної інфраструктури, наприклад, затверджувати бюджети для будівництва або ремонту шкіл, лікарень та інших соціальних установ. Однак, держава контролює законність цих рішень, забезпечуючи баланс між місцевою ініціативою та загальнодержавними інтересами.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» є основним актом, що регулює діяльність місцевих органів самоврядування, визначаючи їх права та обов'язки у розвитку соціальної інфраструктури. Згідно з цим законом, соціальна інфраструктура охоплює освітні, медичні, культурні та інші заклади, що задовольняють соціальні потреби громади.

Стаття 4 цього Закону визначає принципи місцевого самоврядування, зокрема народовладдя, законності, гласності та соціальної справедливості, що є основою для ефективного управління розвитком соціальної інфраструктури. Місцеві органи зобов'язані враховувати інтереси громади, забезпечуючи прозорість і дотримання законодавства.

Стаття 26 визначає, що місцеві ради мають повноваження затверджувати програми соціально-економічного та культурного розвитку, місцеві бюджети та ухвалювати рішення про управління комунальними об'єктами. Це дає їм можливість планувати і реалізовувати проекти соціальної інфраструктури, такі як будівництво шкіл, лікарень та інших важливих установ. Вони також визначають джерела фінансування цих програм через місцеві бюджети, що є ключовим для надання якісних соціальних послуг.

Стаття 30 уточнює повноваження виконавчих органів місцевих рад у плануванні та обліку соціально-економічного та культурного розвитку на території громади [56].

Виконавчі органи місцевих рад ухвалюють рішення щодо організації будівництва та обслуговування об'єктів соціальної інфраструктури, таких як школи, лікарні, культурні та спортивні заклади, а також житлово-комунальне господарство. Ця стаття акцентує на відповідальності виконавчої влади за управління процесами будівництва, розвитку та забезпечення належного функціонування соціальних об'єктів, що включає виконання будівельних робіт, ремонти, реконструкцію та підтримку цих об'єктів у робочому стані.

Стаття 34, що має назву «Повноваження у сфері соціального захисту населення», визначає, що виконавчі органи місцевого самоврядування відповідають за реалізацію програм соціального захисту, в тому числі будівництво, утримання та експлуатацію установ соціального захисту, таких як будинки для літніх людей, заклади для осіб з інвалідністю та інші подібні установи [56].

Ця стаття акцентує увагу на ролі місцевих органів в організації соціального захисту. Виконавчі органи повинні не лише реалізовувати програми соціального захисту, але й створювати необхідні умови для роботи установ, які забезпечують соціальну допомогу та підтримку різного роду населення [56].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає повноваження органів місцевого самоврядування, їх роль у розвитку соціальної інфраструктури, а також основні принципи їх діяльності.

У свою чергу, Закон України «Про соціальні послуги» визначає правові, організаційні та фінансові основи надання соціальних послуг населенню, що є важливим комерційним аспектом розвитку соціальної інфраструктури. Цей закон сприяє формуванню чітких механізмів надання послуг, що дозволяє забезпечити доступність та якість соціальних послуг для різних верств населення.

Закон України «Про соціальні послуги» регулює надання соціальних послуг в Україні та встановлює правові основи їх організації, надання та фінансування. У контексті публічного управління розвитком соціальної

інфраструктури на місцевому рівні цей **З**акон має важливе значення, оскільки встановлює правила та обов’язки органів місцевого самоврядування щодо забезпечення доступу населення до соціальних послуг. Насамперед, у цьому документі визначені принципи, за якими мають надаватися соціальні послуги, зокрема: законність, адресність, доступність, добровільність, рівність, вага до гідності людини, конфіденційність та забезпечення якості соціальних послуг. Ці принципи формують підхід до розвитку соціальної інфраструктури, яка повинна бути доступною і відповідати потребам громади. Для забезпечення адресності та доступності органи місцевого самоврядування повинні розробити інфраструктуру, яка забезпечить можливість для отримувачів послуг, таких як центри соціальної підтримки, консультаційні служби тощо.

Закон встановлює, що органи місцевого самоврядування відповідають за організацію надання соціальних послуг на своїй території, розробку програм соціального захисту, розвиток інфраструктури для надання цих послуг та контроль за їхньою якістю. Це підкреслює важливість місцевої влади у розвитку соціальної інфраструктури. Наприклад, місцеві органи можуть приймати рішення щодо створення і фінансування центрів соціальних послуг, денних центрів, притулків та інших установ, що забезпечують соціальний захист громадян. Вони також зобов’язані моніторити якість надання послуг, що сприяє підвищенню ефективності функціонування соціальної інфраструктури.

Згідно з нормами Закону, соціальні послуги повинні надаватися згідно з державними стандартами, які визначають мінімальні вимоги до змісту та якості цих послуг. Дотримання цих стандартів означає, що місцева влада повинна забезпечити функціонування інфраструктури, яка відповідає встановленим вимогам. Це включає як необхідне технічне оснащення (наприклад, обладнання для медичних центрів), так і кваліфікацію персоналу, що працює в соціальних установах.

Органи місцевого самоврядування зобов'язані оцінювати потреби місцевих жителів у соціальних послугах для належного планування розвитку соціальної інфраструктури. Це включає визначення місць для розміщення нових соціальних закладів та організацію доступу до послуг для всіх, хто їх потребує [56].

Отже, Закон України «Про соціальні послуги» визначає правові засади надання соціальних послуг та регулює діяльність органів місцевого самоврядування у цій сфері. Він надає місцевій владі повноваження щодо організації та контролю за наданням соціальних послуг, забезпечення розвитку соціальної інфраструктури та фінансування відповідних програм. Закон також встановлює стандарти якості та порядок організації послуг, які між місцевими органами створюють ефективні умови для задоволення соціальних потреб громадян, тим самим підвищуючи рівень соціального захисту населення та загальну якість життя в громадах [60].

Законодавство в сфері соціального захисту в Україні також охоплює широкий спектр норм і актів, які регулюють питання забезпечення соціального захисту населення:

1. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» – регулює права осіб з інвалідністю на соціальний захист, реабілітацію та забезпечення доступу до соціальних послуг.

2. Стратегії та програми розвитку;

3. Нормативно-правові документи Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади, що є важливою складовою системи публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету на розвиток системи соціальних послуг» визначає основні принципи і підходи до розвитку соціальної інфраструктури в Україні, включаючи механізми взаємодії органів місцевого самоврядування з центральними органами влади [60].

Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості» є важливим кроком у розвитку системи соціальних послуг в Україні, орієнтованих на покращення якості життя вразливих категорій населення. Дана постанова і проект спрямовані на підвищення здатності осіб долати складні життєві ситуації, покращення їх адаптації до соціальних умов і розвиток їхніх ресурсів для самостійного життя [59].

Постанова Кабінету Міністрів України «Про організацію надання соціальних послуг» регулює питання надання соціальних послуг у сфері освіти та охорони здоров'я, зокрема щодо реформування та модернізації цих систем на місцевому рівні, що має на меті забезпечення рівного доступу до якісних послуг [57].

3. Локальні нормативно-правові акти: рішення, накази, розпорядження місцевих органів влади, які регулюють питання соціальної інфраструктури на рівні громад.

Рішення, ухвалені Запорізькою міською радою, часто визначають ключові напрямки розвитку соціальної інфраструктури на міському рівні, затверджують відповідні програми та планують бюджетні витрати на фінансування соціальних ініціатив.

Накази місцевих виконавчих органів, зокрема департаменту соціального захисту населення Запорізької міської ради, регулюють організацію надання соціальних послуг, контроль за виконанням програм і порядок взаємодії з іншими державними або громадськими установами.

Розпорядження міського голови є важливим інструментом управління на місцевому рівні, які можуть регулювати безпосереднє виконання рішень міської ради та вирішувати організаційні питання розвитку соціальної інфраструктури.

Локальні нормативно-правові акти можуть бути представлені у вигляді статутів та положень, що регулюють діяльність соціальних установ на рівні

громади. Всі ці нормативно-правові акти створюють правову основу для ефективного управління розвитком соціальної інфраструктури, забезпечуючи законодавчу підтримку та регулювання діяльності місцевих органів влади, державних установ і інших суб'єктів.

Таким чином, нормативно-правова база публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в Україні спирається на кілька важливих законодавчих актів, що визначають права та обов'язки місцевих органів самоврядування, а також принципи, які мають регулювати розвиток соціальної інфраструктури в громадах. Ось основні законодавчі документи, що формують правові підстави для публічного управління соціальною інфраструктурою:

Конституція України є основним документом, який визначає загальні принципи організації публічної влади, права громадян на соціальний захист, освіту, охорону здоров'я та інші соціальні послуги. Вона гарантує місцеве самоврядування, що дозволяє органам місцевої влади вирішувати питання місцевого значення, включаючи соціальну інфраструктуру.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» детально регулює права і повноваження органів місцевого самоврядування у сфері соціальної інфраструктури. Закон визначає принципи прозорості, законності, самостійності та врахування інтересів громади при прийнятті рішень.

Закон України «Про соціальні послуги» регулює правові, організаційні та фінансові аспекти надання соціальних послуг на місцевому рівні. Він визначає принципи адресності, доступності, рівності та забезпечення якості надання цих послуг.

Постанови Кабінету Міністрів України встановлюють загальнодержавні стандарти та механізми фінансування соціальних ініціатив, сприяючи інтеграції місцевих ініціатив у загальнодержавну політику.

Локальні нормативно-правові акти місцевих органів влади, такі як рішення, накази та розпорядження міської ради та виконавчих органів, регулюють конкретні аспекти розвитку соціальної інфраструктури на рівні

громади, наприклад, фінансування проектів у галузі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо.

Отже, правова база публічного управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні в Україні є багаторівневою і системною. Вона поєднує законодавчі акти та рішення місцевих органів самоврядування, що дає можливість ефективно планувати, організовувати та фінансувати соціальні послуги, які відповідають потребам місцевих громад.

2.2 Форми та методи публічного управління розвитком соціальної інфраструктури

Публічне управління розвитком соціальної інфраструктури включає різноманітні форми та методи, які використовуються для планування, реалізації та контролю за соціальними проектами та програмами.

Форми управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні визначаються через комплексну взаємодію між органами місцевого самоврядування, державними структурами та іншими учасниками соціального процесу. Вони охоплюють різні аспекти управлінської діяльності, що стосуються проектування, планування, фінансування та надання соціальних послуг.

Розглянемо форми управління розвитком соціальної інфраструктури:

1. Державне управління (централізоване управління) – це форма управління, де органи державної влади визначають загальні принципи розвитку соціальної інфраструктури в країні, створюючи необхідні нормативно-правові акти, які мають універсальне значення для всієї країни [42].

Дана форма реалізується шляхом створення правової бази та моніторинг виконання національних стандартів у місцевих громадах.

2. Місцеве управління (децентралізоване управління) – це форма управління, що дозволяє органам місцевого самоврядування (міській,

сільській, селищній раді) самостійно планувати, реалізовувати та контролювати проекти в сфері соціальної інфраструктури [18].

Дана форма реалізується шляхом реалізації проектів розвитку інфраструктури відповідно до потреб громади, забезпечення доступності та якості послуг.

3. Приватно-державне партнерство – це форма управління, в якій участь у розвитку соціальної інфраструктури беруть не тільки органи місцевої та центральної влади, але й приватні компанії, бізнес, громадські організації [13].

Дана форма реалізується шляхом поєднання державних та приватних ресурсів для покращення якості та доступності соціальних послуг.

4. Громадське управління (громадська участь) – це форма управління, яка передбачає залучення громадян до процесів прийняття рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури через громадські обговорення, консультації, участь у громадських радах [71].

Дана форма реалізується шляхом активної участі населення у прийнятті рішень, що стосуються їхнього соціального благополуччя.

5. Державні програми та проекти – це форма управління, при якій окремі програми чи проекти, спрямовані на розвиток соціальної інфраструктури, реалізуються на основі чіткої програми, яка містить цілі, ресурси, заходи та механізми контролю [71].

Дана форма реалізується шляхом системного підходу до розв’язання проблем соціальної інфраструктури, що включає етапи планування, впровадження та моніторингу.

Планування розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні є важливим аспектом управлінської діяльності, спрямованим на забезпечення доступності та якості соціальних послуг для громадян. Планування розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні представляє собою складний процес, який потребує врахування потреб населення, фінансових можливостей, економічних і соціальних факторів, а також інтеграції різних

учасників процесу (місцеві органи влади, державні структури, громадські організації, бізнес тощо).

Основні особливості планування розвитку соціальної інфраструктури:

– планування зазвичай включає розробку стратегій на кілька років, враховуючи постійно змінювані соціальні, економічні та демографічні умови;

– планування здійснюється на різних рівнях – від національного до місцевого;.

– важливим є врахування думки громадян через опитування, слухання або консультації;

– плани мають бути здатні адаптуватися до змін у середовищі (економічних, політичних, соціальних).

Суб'єкти управління фінансовими інструментами розвитку громади, центральні органи державної влади (що стосуються суб'єктів управління місцевими фінансами, зокрема Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Національний банк України), органи місцевого самоврядування, суб'єкти професійної діяльності фінансового ринку [19].

Система державно-приватного партнерства за підтримки фінансових установ підвищить ефективність системи та сприятиме кращому управлінню ресурсами. Хоча фінансові організації мають можливість розширювати свої потенційні програми, у багатьох сферах державного втручання використання бюджетного фінансування завжди буде необхідним, а фінансові інструменти є лише додатковими інструментами розвитку громади [20]. Належне використання фінансових інструментів для розвитку громад потребує критичного перегляду ролі регіональних та місцевих бюджетів. Існує ризик того, що можливості можуть бути втрачені через поганий дизайн фінансових планів, що призведе до низьких корисних результатів і позитивних ефектів. Незважаючи на те, що результати використання мають велике значення, пошук максимальної вигоди має бути не лише частиною місцевого

самоврядування, а лише кінцевого економічного ефекту та суспільних вигод, які забезпечують проекти [21].

Планування розвитку соціальної інфраструктури включає кілька ключових етапів:

1. Вивчення поточного стану соціальної інфраструктури (наприклад, кількість медичних закладів, шкіл, дитячих садків, спортивних і культурних установ).

2. Оцінка потреб населення в соціальних послугах.

3. Аналіз ресурсів (фінансових, матеріальних, кадрових).

4. Визначення конкретних цілей розвитку (покращення доступу до соціальних послуг, зменшення нерівності, поліпшення якості послуг).

5. Визначення стратегічних напрямів (розвиток медичних, освітніх, культурних або спортивних установ).

6. Створення стратегічних документів для розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

7. Розробка програм, які можуть охоплювати будівництво нових об’єктів, ремонт існуючих, модернізацію чи забезпечення рівного доступу.

8. Визначення джерел фінансування (місцевий бюджет, державні програми, гранти, приватні інвестиції).

9. Формування плану дій і календарного графіка виконання.

10. Визначення критеріїв успішності і ефективності реалізації.

11. Постійний моніторинг виконання програм [83].

Прогнозування є важливим інструментом у процесі планування, оскільки дозволяє оцінити майбутні потреби в соціальних послугах і підготувати відповідні стратегії розвитку. Основні прогнозні методи, які використовуються в плануванні розвитку соціальної інфраструктури:

1. Метод екстраполяції – базується на припущенні, що тенденції, які спостерігаються в минулому, збережуться і в майбутньому. Використовують дані про розвиток населення, кількість соціальних установ, споживання послуг та інші фактори для прогнозування їх потреб.

2. Моделювання – створення математичних або комп’ютерних моделей, які відображають взаємодію різних факторів розвитку соціальної інфраструктури.

3. Аналіз тенденцій та впливу факторів – оцінка впливу різних факторів (демографічних, економічних, політичних, екологічних) на розвиток соціальної інфраструктури.

Розглянемо методи публічного управління, до яких належать:

1. Планування – розробка стратегічних планів і програм, що мають переваги розвитку соціальної інфраструктури на короткострокову та довгострокову перспективу; залучення громади до процесу планування через громадські слухання та консультації [62].

2. Фінансування – формування бюджетів для реалізації соціальних проектів, використання державних і місцевих фондів, залучення міжнародних грантів та інвестицій.

3. Контроль та моніторинг – встановлення системи моніторингу за реалізацією соціальних програм та оцінка їх ефективності; аудит використання бюджетних коштів, контроль якості наданих соціальних послуг.

4. Інформаційні технології – використання електронних систем для управління соціальними послугами, такими як електронні реєстрації, платформи для подачі заявок на соціальні виплати тощо; інформування населення про доступні соціальні послуги через онлайн-ресурси та соціальні мережі.

5. Наукові дослідження та експертиза – проведення соціологічних опитувань та досліджень для вивчення потреб населення, оцінки ефективності соціальних проектів і впровадження нових ініціатив.

6. Соціальні програми та проекти:

– реалізація конкретних соціальних проектів, які сприяють розвитку інфраструктури (наприклад, будівництво дитячих садків, розвиток медичних закладів) [63, с. 26].

Отже, форми та методи публічного управління розвитком соціальної інфраструктури є ключовими для забезпечення ефективності реалізації соціальних програм та проектів. Вони повинні бути адаптовані до потреб суспільства, отримати конкретні регіони та сприяти залученню громадськості в процесі прийняття рішень. Успішна реалізація цих форм та методів може призвести до покращення якості життя населення та зміцнення соціальної стабільності.

Отже, публічне управління розвитком соціальної інфраструктури є складним і багатогранним процесом, що включає різноманітні форми і методи, спрямовані на забезпечення ефективності планування, реалізації та контролю соціальних проектів. Основною метою є забезпечення доступності та якості соціальних послуг для всіх верств населення, що вимагає тісної взаємодії між органами влади, приватним сектором та громадськістю.

Основні форми управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні включають:

1. Державне управління (централізоване управління), яке визначає загальні принципи та нормативно-правову базу для розвитку інфраструктури.

2. Місцеве управління (децентралізоване управління), яке дозволяє органам місцевого самоврядування планувати та реалізовувати інфраструктурні проекти відповідно до потреб громади.

3. Приватно-державне партнерство, яке забезпечує спільну участь держави та бізнесу в розвитку соціальної інфраструктури.

4. Громадське управління, яке передбачає активну участь громадян у прийнятті рішень через обговорення та консультації.

5. Державні програми та проекти, які реалізуються на основі чітко визначених планів і фінансових механізмів, включаючи моніторинг і контроль за їх виконанням.

Планування є основою для розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні. Процес планування є комплексним і потребує інтеграції

соціальних, економічних та політичних факторів, врахування потреб населення та наявних ресурсів.

Методи публічного управління:

– планування, яке сприяє розробці стратегій розвитку на короткострокову та довгострокову перспективу;

– фінансування, що передбачає використання місцевих і державних ресурсів, залучення інвестицій;

– контроль та моніторинг, які допомагають забезпечити ефективне використання ресурсів та досягнення поставлених цілей;

– інформаційні технології, що використовуються для управління соціальними послугами та інформування громадян;

– наукові дослідження, що дають можливість оцінити ефективність існуючих ініціатив і зібрати необхідні дані для подальших розробок.

Успішне публічне управління розвитком соціальної інфраструктури вимагає комплексного підходу, який включає різноманітні форми управління, методи планування та прогнозування, а також ефективні механізми контролю. Важливим аспектом є залучення громадськості до процесу прийняття рішень, що забезпечує більш точне відображення потреб населення. Впровадження ефективних форм та методів управління може суттєво покращити якість життя громадян, забезпечити рівний доступ до соціальних послуг і сприяти сталому розвитку місцевих громад.

Висновки щодо публічного управління розвитком соціальної інфраструктури свідчать про його комплексність, багатогранність та необхідність інтеграції різних форм і методів. Основні результати дослідження полягають у наступному:

Управління розвитком соціальної інфраструктури базується на централізованих, децентралізованих, державно-приватних і громадських підходах. Вибір форми залежить від специфіки завдань, доступних ресурсів та залучених сторін. Централізоване управління забезпечує нормативно-правову базу та національні стандарти. Децентралізація дає можливість

громаді самостійно визначати пріоритети. Приватно-державне партнерство сприяє оптимізації ресурсів та підвищенню якості послуг. Громадська участь забезпечує прозорість та врахування потреб населення.

Планування соціальної інфраструктури включає такі етапи: аналіз поточного стану, оцінку потреб населення, визначення стратегічних напрямів, створення програм і планів дій, моніторинг та адаптацію. Важливим аспектом є інтеграція прогнозування, що дозволяє враховувати змінні соціальні та економічні умови.

Планування сприяє довгостроковому розвитку. Фінансування передбачає ефективне використання місцевих, державних і залучених ресурсів. Контроль та моніторинг дозволяють забезпечити ефективність реалізації проектів. Інформаційні технології підвищують доступність і прозорість послуг. Наукові дослідження допомагають краще зрозуміти потреби громадян і впровадити інновації.

Участь населення в обговоренні та прийнятті рішень є запорукою ефективного управління. Це сприяє формуванню довіри, підвищує якість планування та реалізації проектів.

Ефективне використання місцевих і державних бюджетів, а також залучення інвестицій і грантів забезпечує сталий розвиток соціальної інфраструктури. Управління соціальною інфраструктурою повинно бути адаптивним, гнучким і орієнтованим на довгострокову перспективу.

Таким чином, успіх публічного управління залежить від узгодження інтересів усіх учасників, забезпечення прозорості процесів та дотримання принципів сталого розвитку. Це сприяє покращенню якості життя громадян і зміцненню соціальної стабільності.

2.3 Закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні

Закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні може служити цінним прикладом для України.

Країни, які успішно реалізують ефективні моделі управління соціальною інфраструктурою, вибирають різноманітні підходи, включаючи децентралізацію, залучення громади та партнерство з приватним сектором.

Розглянемо основні приклади:

1. Скандинавські країни (Швеція, Норвегія, Данія)

Ці країни відомі своїми моделями децентралізованого управління, де місцеві органи влади мають значну автономію у вирішенні соціальних питань, таких як освіта, охорона здоров'я та соціальні послуги. Це дозволяє вирішити місцеві особливості та швидко реагувати на потреби громадян.

У цих країнах існує високий рівень децентралізації влади, що дозволяє місцевим органам влади приймати рішення, враховуючи особливі потреби своєї громади. Місцеві органи активно співпрацюють з громадськими організаціями, надаючи широкий спектр соціальних послуг, таких як охорона здоров'я, освіта та соціальний захист. Бюджетування соціальних програм є прозорим, що сприяє підзвітності та контролю з боку громадян [80].

Зокрема, «держава добробуту» була баченням Шведської соціал-демократичної партії, яка була заснована ще в 1889 році. Створена промисловими робітниками, ця політична партія відкинула насильницьку революцію (як у росії) на користь демократичних соціальних реформ. Партія мала на меті побудувати систему, яка б забезпечувала робітників (а згодом і всіх шведів) медичним страхуванням, пенсіями за віком, захистом від безробіття та іншими соціальними виплатами, що фінансуються за рахунок податків з робітників і роботодавців.

Після Другої світової війни уряд Шведської соціал-демократичної партії значно розширив соціальну державу. Він передбачав довгий перелік

переваг для всіх громадян і навіть для працівників-іммігрантів. Уряд запровадив національну систему обов'язкового медичного страхування, яка згодом була розширена за рахунок стоматологічної допомоги та ліків, що відпускаються за рецептом. Він прийняв закон про недороге житло, виплати аліментів батькам, субсидії по догляду за дітьми, обов'язкову чотиритижневу відпустку для всіх працівників, страхування на випадок безробіття та додаткові пенсійні виплати за віком. Більшість із цих речей було профінансовано за рахунок різкого збільшення податків на соціальне страхування роботодавців.

Завдяки великій кількості пільг, доступних для всіх вікових груп і груп доходу, бідність була практично скасована в Швеції до 1970-х років. Але є ті, хто потребує додаткової допомоги під час важких економічних часів або сімейної кризи. Прикладом останнього є збільшення кількості одиноких матерів, які залежать від тимчасової державної грошової допомоги. Ця «соціальна допомога» (те, що ми називаємо «соціальним забезпеченням») зазвичай передбачає невеликі суми допомоги, які надаються протягом менше року.

Шведська держава соціального забезпечення практично ліквідувала бідність, особливо серед людей похилого віку та сімей з дітьми. Типова сімейна пара пенсіонерів отримує пенсію та додаткові виплати, які майже дорівнюють їх доходам до виходу на пенсію. Це набагато більше, ніж пенсія соціального страхування в Сполучених Штатах. Дитяча смертність у Швеції становить п'ять смертей на кожні 1000 живонароджених, а в Сполучених Штатах – сім смертей.

Хоча немає жодних сумнівів, що шведський народ отримав вигоду від «шведської моделі», він також має один із найважчих податкових тягарів у світі. Сьогодні середня шведська працююча сім'я сплачує приблизно половину свого зароблено доходу у вигляді національних і місцевих податків. Шведи також сплачують податки на доходи від інвестицій. Крім того, у Швеції діє національний 25-відсотковий податок з продажів, який

включений у ціну споживчих товарів. Окрім цього, роботодавці повинні сплачувати корпоративні податки та здійснювати платежі в державні пенсійні фонди, фонди безробіття та інші фонди соціального забезпечення. Податковий тягар у результаті є настільки важким, що шведи мають для нього спеціальне слово skattetrat, що означає «податкова втома».

Державні витрати зараз становлять близько 60 відсотків валового внутрішнього продукту Швеції (вартість усіх товарів і послуг, придбаних за рік). Витрати уряду США, навпаки, становлять близько 20 відсотків валового внутрішнього продукту США. Найшвидше зростаючі сфери витрат шведського уряду – це медичні послуги та пенсії по старості. Крім того, зайнятість у державному секторі різко зросла і становить приблизно одну третину всіх робочих місць у Швеції (У Сполучених Штатах держава забезпечує менше 5 відсотків усіх робочих місць) [79].

Шведська демократія ґрунтується на вільному формуванні думки та загальному та рівному виборчому праві. Вона реалізується через представницьку та парламентську політику та через місцеве самоврядування.

У Швеції є муніципалітети та ради графств. Повноваження щодо прийняття рішень у цих місцевих органах влади здійснюють виборні збори.

Існує приблизно 36 000 політичних призначень у 290 муніципалітетах і 4600 політичних призначень у 21 регіоні. Це означає, що 1 відсоток дорослого населення Швеції займає політичну посаду в муніципалітеті чи регіоні.

У радах місцевого самоврядування 43 відсотки радників – жінки та 57 відсотків – чоловіки. У регіональних зборах 49 відсотків жінок і 51 відсоток чоловіків.

Загалом у муніципалітетах і регіонах працює приблизно 1,2 мільйона людей, що відповідає приблизно 25 відсоткам загальної зайнятості в Швеції.

У муніципалітетах працює приблизно 900 000 осіб, а в регіонах – близько 310 000.

Жінки становлять трохи більше 80 відсотків загальної кількості зайнятих у муніципалітетах і регіонах [79].

У Швеції велика частина соціальних послуг, зокрема освіта, охорона здоров'я, соціальна допомога, управління житлом, перебуває в руках місцевих органів влади. Країна активно реалізує політику децентралізації, що дозволяє місцевим громадам самостійно приймати рішення щодо розвитку соціальної інфраструктури, з урахуванням специфічних потреб населення. Це включає: децентралізоване фінансування – місцеві органи влади мають широкий доступ до фінансування з державного бюджету для реалізації соціальних проектів та планування та управління на місцевому рівні – місцеві ради (kommuner) мають значну автономію у визначенні пріоритетів розвитку соціальної інфраструктури, зокрема будівництва та модернізації соціальних установ, таких як лікарні, школи, дитячі садки, спортивні та культурні заклади.

Однією з особливостей шведської моделі є значна роль громадськості в управлінні соціальною інфраструктурою. Швеція активно практикує громадські слухання, консультації та опитування громадян щодо планування та впровадження соціальних проектів.

Швеція активно використовує партнерства між державними органами і приватними компаніями для реалізації проектів у соціальній інфраструктурі. Це дозволяє поєднувати державні фінансові ресурси з інвестиціями приватного сектору, що значно збільшує ефективність і доступність послуг. Приватно-державне партнерство застосовується, зокрема, для будівництва та модернізації медичних закладів, шкіл, житла, культурних центрів та іншої соціальної інфраструктури.

Досвід Швеції в управлінні розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є прикладом ефективної децентралізованої системи управління, яка спирається на тісну співпрацю державних, місцевих органів, приватного сектору та громадськості.

2. Німеччина

Публічно-приватні партнерства в Німеччині активно використовують для розвитку соціальної інфраструктури, зокрема в галузях охорони здоров'я, освіти та міського транспорту. Це дозволяє залучати приватні інвестиції та досвід для створення нових об'єктів інфраструктури та підвищення якості послуг.

У Німеччині місцеві органи влади співпрацюють з приватними компаніями та громадськими організаціями для реалізації соціальних проектів, таких як будівництво житла для малозабезпечених.

Введення інтегрованих моделей надання соціальних послуг, що об'єднують різні сфери (охорона здоров'я, освіта, соціальний захист) для покращення доступу та якості послуг [83].

Німеччина є однією з найбільш розвинених країн Європи з високим рівнем соціальної інфраструктури, де публічне управління на місцевому рівні відіграє ключову роль у розвитку соціальних послуг. У системі управління соціальною інфраструктурою Німеччина поєднує принципи децентралізації, партнерства між різними рівнями влади, а також акцент на громадському контролі та прозорості.

Місцеві органи влади (комунальні ради та міські адміністрації) мають великий вплив на розподіл ресурсів і прийняття рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури. Місцеві органи влади відповідають за розробку стратегій і програм у цих сферах на основі специфічних потреб своїх громад. Кожна громада має певний бюджет, визначений національним рівнем, для реалізації соціальних програм.

У Німеччині фінансування розвитку соціальної інфраструктури є комбінованим, включаючи як державне, так і місцеве фінансування. Місцеві органи влади отримують значні кошти з федерального бюджету для реалізації соціальних програм, але також мають змогу залучати додаткові ресурси через податки, місцеві збори, а також гранти та субсидії від ЄС.

У Німеччині є чітко визначена система громадського контролю та участі громадян у процесах розвитку соціальної інфраструктури. Громадські

ради та комітети активно залучаються до планування та реалізації соціальних проектів.

Досвід Німеччини в управлінні розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є вражаючим прикладом інтеграції децентралізованої системи управління, активної громадської участі, прозорості та фінансової відповідальності. Місцеві органи влади мають значну автономію для планування та реалізації проектів, що дозволяє ефективно адаптувати соціальні послуги до потреб населення.

3. Канада

Канада сформувала модель «соціального інноваційного фінансування», що активно використовує механізми соціального інвестування, приватні інвестори фінансують соціальні програми з можливістю отримання прибутку при досягненні певних соціальних результатів.

Канадські міста запроваджують програми, які сприяють участі громадськості у формуванні політики на місцевому рівні, включаючи опитування та відкриті форуми [76].

Канада, з її високим рівнем розвитку соціальних послуг, є прикладом країни з сильною системою публічного управління на місцевому рівні, що включає ефективне планування, фінансування та реалізацію проектів соціальної інфраструктури.

Федеральний уряд забезпечує основне фінансування для загальнонаціональних програм та надає значну підтримку для соціальних проектів через різноманітні федеральні програми (зокрема, Канадський фонд інфраструктури).

Провінційні уряди розподіляють кошти на соціальні програми в рамках своїх юрисдикцій, і, зокрема, можуть надавати фінансування місцевим громадам для будівництва шкіл, лікарень, спортивних комплексів та інших об’єктів соціальної інфраструктури.

Місцеві бюджети часто поповнюються за рахунок місцевих податків, а також фінансування від громадських і приватних партнерств. Більшість

муніципалітетів фінансують проекти через податки на нерухомість, однак можуть залучати гранти та інші джерела фінансування національних чи провінційних програм.

4. США

Місцеві органи влади часто складають угоди з недержавними організаціями для надання соціальних послуг, що дозволяє знизити витрати та підвищити ефективність [77].

5. Австралія

В Австралії активно розвиваються соціальні підприємства, які забезпечують не лише економічну вигоду, а й вирішення соціальних проблем.

В Австралії сформована спільнота між національними і місцевими органами влади для реалізації програми розвитку соціальної інфраструктури, орієнтованої на потреби місцевих громад [85].

Розглянутий закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні пропонує кілька цінних практик, які можна адаптувати для України. Ці підходи спрямовані на підвищення ефективності управління, залучення громадян та підвищення якості соціальних послуг.

Отже, закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні може служити цінним прикладом для України. Країни, які успішно реалізують ефективні моделі управління соціальною інфраструктурою, обирають різноманітні підходи, включаючи децентралізацію, залучення громади та партнерство з приватним сектором.

Швеція має високий рівень децентралізації та автономії місцевих органів влади дозволяє оперативно реагувати на потреби громадян. Швеція використовує публічно-приватні партнерства для реалізації соціальних проектів, що забезпечує ефективне використання ресурсів. Активне залучення громадян через громадські слухання та консультації дозволяє враховувати думку населення при плануванні соціальної інфраструктури.

Публічно-приватні партнерства в Німеччині активно використовуються для розвитку соціальної інфраструктури в таких сферах, як охорона здоров'я, освіта та транспорт, дозволяючи залучати приватні інвестиції. Місцеві органи влади мають значну автономію в плануванні та фінансуванні соціальних програм, що дозволяє адаптувати їх до конкретних потреб громади.

У Німеччині активно реалізується система громадського контролю та участі громадян в управлінні соціальними проектами, що сприяє прозорості та підзвітності.

Модель соціального інноваційного фінансування в Канаді, де приватні інвестори можуть отримати прибуток від фінансування соціальних програм при досягненні соціальних результатів, є корисним прикладом для України. Канада забезпечує фінансування через федеральні та провінційні програми, що дозволяє місцевим громадам будувати та модернізувати інфраструктуру, а також отримувати підтримку через податки та гранти.

У США місцеві органи влади укладають угоди з недержавними організаціями для надання соціальних послуг, що дозволяє знизити витрати та покращити якість послуг. В Австралії соціальні підприємства активно вирішують соціальні проблеми, створюючи економічні можливості для місцевих громад.

В Україні варто сприяти децентралізації та надавати місцевим громадам більше можливостей для самостійного прийняття рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури. Важливо розвивати механізми участі громадян у процесах планування та реалізації соціальних проектів через громадські слухання, опитування та консультації.

Створення сприятливих умов для партнерства між державними, приватними та громадськими організаціями дозволить значно підвищити ефективність реалізації соціальних проектів.

Для розвитку соціальної інфраструктури необхідно використовувати комбіноване фінансування з державного, місцевого та приватного секторів, зокрема через податки, гранти та інші механізми фінансування.

Імплементація цих підходів в Україні дозволить створити ефективну, прозору і орієнтовану на громадян систему управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні, що сприятиме покращенню якості життя та послуг для населення.

Отже, закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні демонструє важливість гнучкості, децентралізації та інтеграції ресурсів для задоволення потреб громад. Підходи, використані у Швеції, Німеччині, Канаді, США та Австралії, пропонують різноманітні моделі, які можна адаптувати для України з урахуванням її специфіки.

Основні висновки, які можуть бути корисними для України:

У Швеції та Німеччині місцеві органи влади мають автономію в управлінні соціальною інфраструктурою, що дозволяє оперативно реагувати на локальні потреби.

Україні слід продовжувати реформу децентралізації, надаючи громадам більше повноважень у прийнятті рішень.

У Швеції, Німеччині та Канаді активно залучають приватні інвестиції для реалізації соціальних проектів, що підвищує їхню ефективність і доступність.

Україні варто розробити сприятливі умови для ППП, залучаючи як національний, так і міжнародний приватний капітал.

У Швеції та Канаді активно використовуються громадські слухання, консультації та опитування, що підвищує прозорість і враховує потреби населення.

В Україні необхідно створити механізми для активної участі громадян у процесах планування і контролю за реалізацією соціальних проектів.

Модель соціального інноваційного фінансування у Канаді, яка передбачає інвестування приватного сектору в соціальні програми, може стати прикладом для України.

Комбіноване фінансування (державне, місцеве, приватне) може забезпечити сталість проектів соціальної інфраструктури.

Німеччина демонструє успішну реалізацію інтегрованих моделей соціальних послуг, які об’єднують освіту, охорону здоров’я та соціальний захист.

Україні варто працювати над створенням подібних систем, які забезпечуватимуть більш комплексне обслуговування громадян.

Австралійський досвід розвитку соціальних підприємств показує, як можна вирішувати соціальні проблеми, створюючи економічні можливості.

Підтримка соціальних підприємств в Україні може стати новим драйвером розвитку громад.

Імплементація цих підходів в Україні дозволить створити прозору і орієнтовану на громадян систему управління соціальною інфраструктурою, що сприятиме підвищенню якості життя. Це вимагає політичної волі, відповідної нормативної бази та інвестицій у розвиток людського капіталу.

РОЗДІЛ 3
ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

3.1 Оцінка ефективності публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в сучасній Україні

Оцінка ефективності публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в Україні є важливим аспектом сучасної адміністративної реформи, оскільки якість та доступність соціальних послуг безпосередньо впливають на рівень життя громадян.

Оцінка включає основні аспекти:

1. Законодавчі та організаційні основи управління

Україна активно проводить реформи децентралізації, передаючи більше повноважень на місцеві рівні.

Реформа місцевого самоврядування та територіального устрою (децентралізація) користується стабільно високою підтримкою серед громадян України. У 2024 році 77% опитаних (порівняно з 76,5% у 2022 році) вважають, що реформу слід продовжити, надавши більше повноважень і ресурсів місцевим громадам.

Ці результати стали відомі завдяки даним восьмого етапу всеукраїнського соціологічного дослідження «Багатоуправління в Україні в умовах високої російської агресії», яке проводив Київський міжнародний інститут соціології в вересні-жовтні 2024 року. В опитуванні взяли участь понад 3000 осіб. Згідно з його результатами, 77% респондентів вважають, що для підвищення місцевих повноважень, ресурсів і відповідальності необхідно продовжити реформи місцевого самоврядування на засадах децентралізації. Більшість опитаних також підтримують встановлення відповідальності за

порушення правил поведінки, зокрема адміністративної – 53% і дисциплінарної – 27%.

Попри реалії війни, українці зберігають обережний оптимізм, хоча їхня оцінка змін у суспільстві стала більш стриманою. 53% респондентів вважають, що протягом року зміни в їхньому суспільстві будуть переважно на краще, тоді як у 2022 році цей показник складав 78,5%. Лише 18% очікують погіршення ситуації, а ще 26% не очікують значних змін.

Жителі Сходу та Заходу України демонструють найбільший оптимізм – 65% та 54,5% відповідно, тоді як на Півдні найбільше песимістичних настроїв – 21%.

Респонденти також визначили пріоритети для місцевої влади на найближчий час. Серед них найбільше підтримки отримали питання допомоги учасникам бойових дій та військовослужбовцям (40% опитаних), відключення електропостачання (32%) і підтримка зайнятості та підприємництва (27%).

Крім того, значна частина респондентів (78%) вважає, що місцеві бюджети повинні фінансувати сили оборони, зокрема 45% дотримуються думки, що це фінансування має бути обов'язковим, а 33% – добровільним. [45].

Постанова, яку ухвалили 17 липня 2020 року, стала частиною масштабної реформи децентралізації, спрямованої на полегшення адміністрування та підвищення ефективності місцевого самоврядування.

Розпорядженням суттєво скорочено кількість районів: замість старих 490 утворено 136 нових на базі територій новостворених обласних громад. Такі дії дозволили підвищити ефективність управління ресурсами, покращити якість надання адміністративних послуг та стимулювати розвиток регіонів.

Сьогодні одним із ключових напрямів розвитку України залишається реформа адміністративно-державного устрою. Вона сприяє децентралізації, створює умови для ефективного використання ресурсів і стимулює

економічне зростання на місцевому рівні. Децентралізація стала важливим етапом реформ, що вплинули на публічне управління на місцевому рівні, зокрема в сфері розвитку соціальної інфраструктури. Зміни в управлінні місцевими громадами та наданням соціальних послуг мають суттєве значення для покращення якості життя населення, доступу до соціальних послуг та підвищення ефективності використання державних і місцевих ресурсів.

Рис. 3.1. Реформа адміністративно-територіального устрою України [73]

Однак існують проблеми, пов’язані з недостатньою координацією між органами місцевої влади та центральними органами, а також з відсутністю чітких механізмів контролю та відповідальності за ефективне використання ресурсів.

2. Фінансова забезпеченість

Для ефективного розвитку соціальної інфраструктури важливу роль відіграє фінансова забезпеченість. Після реформи децентралізації, багато

місцевих бюджетів отримали більшу фінансову автономію, але ресурси часто є обмеженими, і місцеві органи влади зіштовхуються з проблемою недостатньої матеріально-технічної бази для реалізації проектів.

3. Інноваційні методи управління

Сучасні підходи до управління вимагають використання інноваційних технологій для підвищення ефективності роботи органів місцевої влади. Це включає електронні сервіси для громадян, автоматизацію процесів і впровадження цифрових рішень у сферах охорони здоров’я, освіти, комунальних послуг тощо.

В Україні активно впроваджуються електронні сервіси та цифрові рішення, що допомагають покращити якість надання державних послуг в різних сферах.

Електронне направлення та медична картка (eHealth). У рамках впровадження електронної системи охорони здоров’я, лікарі можуть видавати електронні направлення та обробляти медичні дані пацієнтів через центральну базу даних.

Пацієнти можуть отримувати консультації, записуватись на прийом до лікаря через мобільний додаток або веб-сайт.

Створення та впровадження електронної системи охорони здоров’я (eHealth) є одним із важливих аспектів розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні. Цей процес є частиною більш широкої реформи охорони здоров’я в Україні, спрямованої на покращення доступу до медичних послуг, підвищення їх якості, а також забезпечення прозорості та ефективності використання ресурсів.

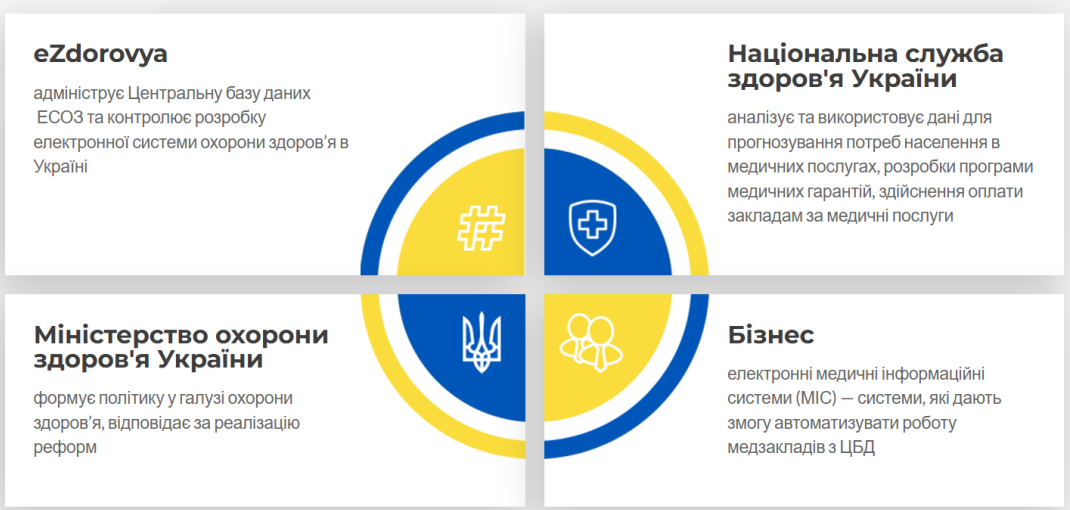

Рис. 3.2. Сайт eHealth [53]

В Україні для автоматизації навчального процесу впроваджено електронні журнали, через які вчителі можуть вести облік відвідувань, оцінок, а також спілкуватися з батьками та учнями.

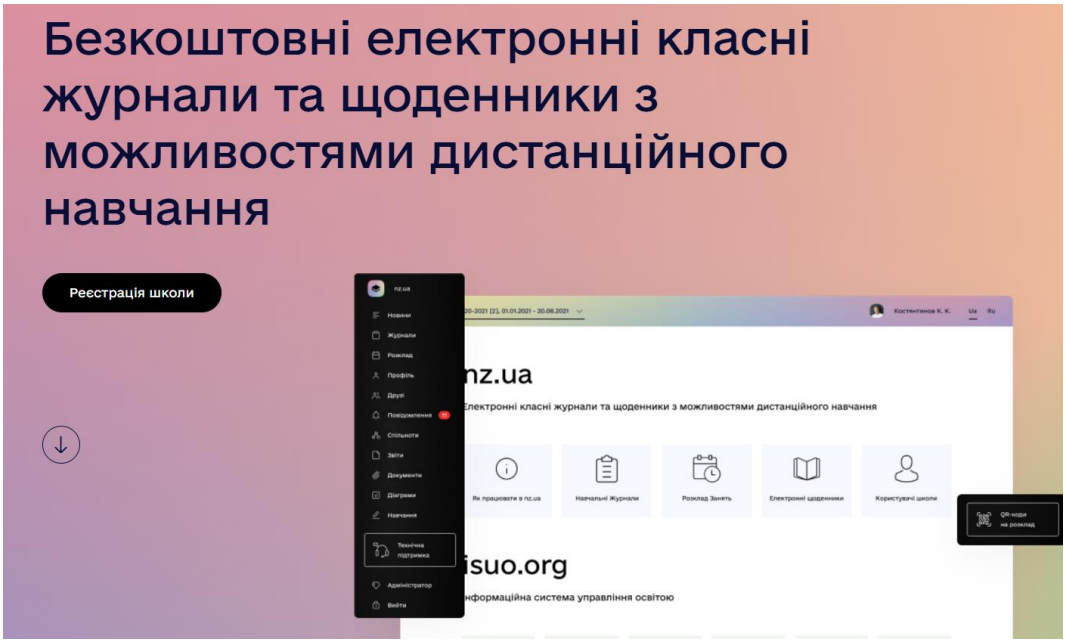

Рис. 3.3. Електронні журнали та класні журнали (EDU) [15]

Впровадження електронних технологій у системі освіти, зокрема через використання електронних журналів та класних журналів в умовах сучасних реформ в Україні є одним із важливих напрямків розвитку соціальної

інфраструктури. Дані інноваційні інструменти стали важливими елементами ефективного публічного управління, що сприяє покращенню якості освіти, забезпеченню прозорості та оптимізації ресурсів на місцевому рівні.

Під час пандемії COVID-19 багато навчальних закладів перейшли на онлайн-формати навчання через платформи, такі як Google Classroom, Zoom, Moodle. Також розроблено ряд онлайн-курсів та відкритих освітніх платформ для самонавчання, які є також важливими в умовах воєнного стану.

3. Цифровізація в комунальних послугах

У Києві активно впроваджується програма цифровізації комунальних послуг через мобільний додаток, що дозволяє мешканцям столиці подавати показники лічильників, оплачувати комунальні послуги, звертатися до служб комунальних підприємств та слідкувати за станом їх заявки в режимі реального часу.

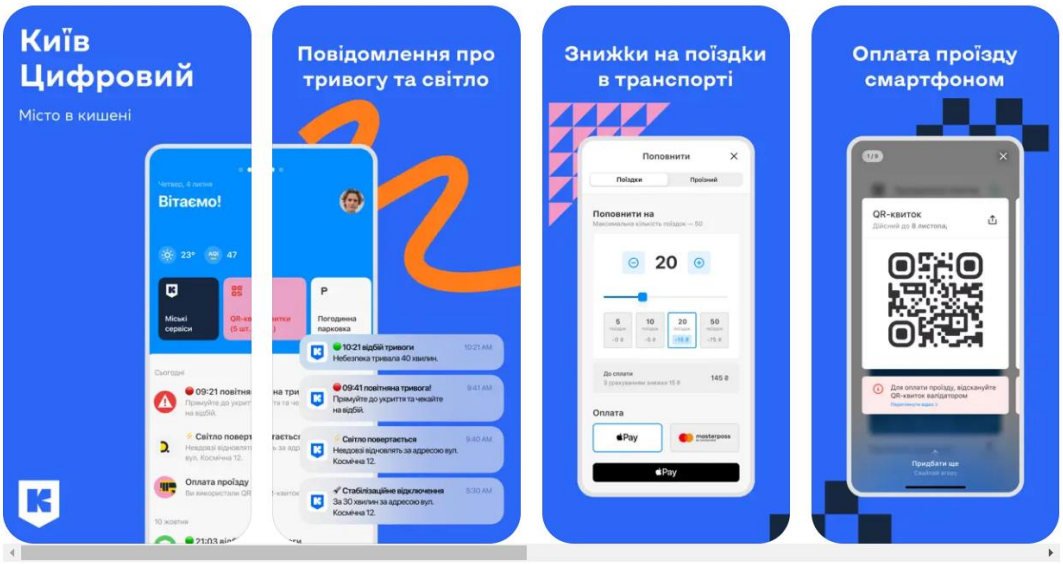

Рис. 3.4. Мобільний додаток «Київ цифровий» [37]

За допомогою онлайн-ресурсів можна оплатити рахунки за комунальні послуги, подати показники лічильників, замовити підключення чи технічну перевірку. Це також допомагає зменшити навантаження на абонентські служби і підвищити зручність для користувачів. Мешканці можуть через додаток подавати заявки на ремонт, звертатися з питаннями до відповідних

служб, отримувати квитанції за комунальні послуги і перевіряти наявність заборгованості.

Цифровізація комунальних послуг через мобільні додатки є одним із важливих напрямів розвитку соціальної інфраструктури в Україні. Вона дозволяє покращити доступність, ефективність та прозорість надання послуг, а також підвищити рівень взаємодії між громадянами та органами місцевого самоврядування.

В умовах сучасної адміністративної реформи та трансформації публічного управління, цифровізація стає важливим інструментом для вдосконалення системи управління комунальними послугами на місцевому рівні.

4. Електронний уряд та цифрові платформи

«Дія» – це універсальний мобільний додаток, через який громадяни можуть отримувати багато адміністративних послуг, таких як реєстрація підприємств, подача податкових декларацій, оформлення паспортів, довідок та інше. Вже реалізовані електронні документи, такі як електронний паспорт, водійське посвідчення та інші.

Електронний уряд та цифрові платформи стали основними інструментами модернізації публічного управління в Україні в умовах діджиталізації та адміністративної реформи. Вони створюють нові можливості для покращення якості надання соціальних послуг, підвищення ефективності взаємодії між громадянами та органами місцевого самоврядування, а також сприяють розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні. За допомогою таких платформ можна здійснювати не лише традиційні адміністративні процедури, але й значно покращити доступ до соціальних послуг, підвищити прозорість, а також знизити рівень корупції та бюрократії.

Цифрові платформи на місцевому рівні є важливою складовою електронного уряду, спрямованою на спрощення та автоматизацію надання послуг у соціальній інфраструктурі.

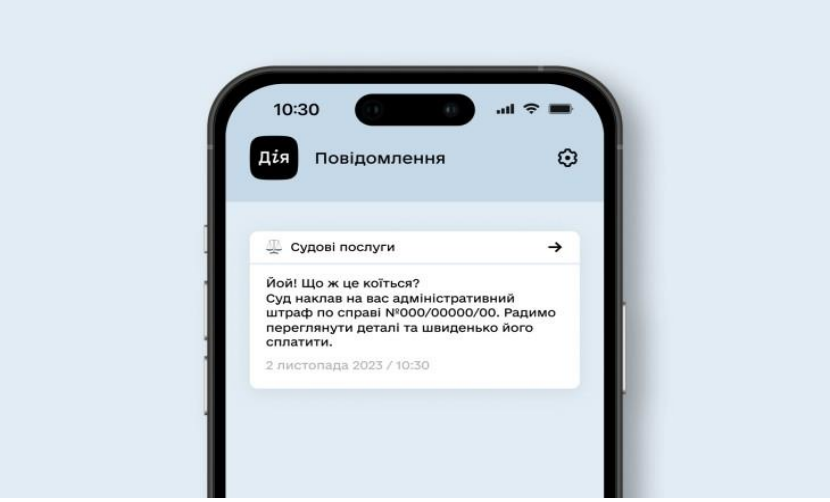

Рис. 3.5. Мобільний додаток «Дія»

Електронний кабінет платника податків – це онлайн-платформа для подання податкових декларацій, перевірки заборгованості, а також для взаємодії з податковими органами. Ця система значно спрощує процеси взаємодії з податковими органами для підприємців та фізичних осіб.

Електронний кабінет платника податків – це зручна онлайн-платформа, яка дозволяє платникам податків подавати декларації, перевіряти заборгованість, сплачувати податки, отримувати податкові повідомлення та взаємодіяти з податковими органами. Це спрощує та автоматизує процеси взаємодії з державою, знижуючи бюрократичні труднощі.

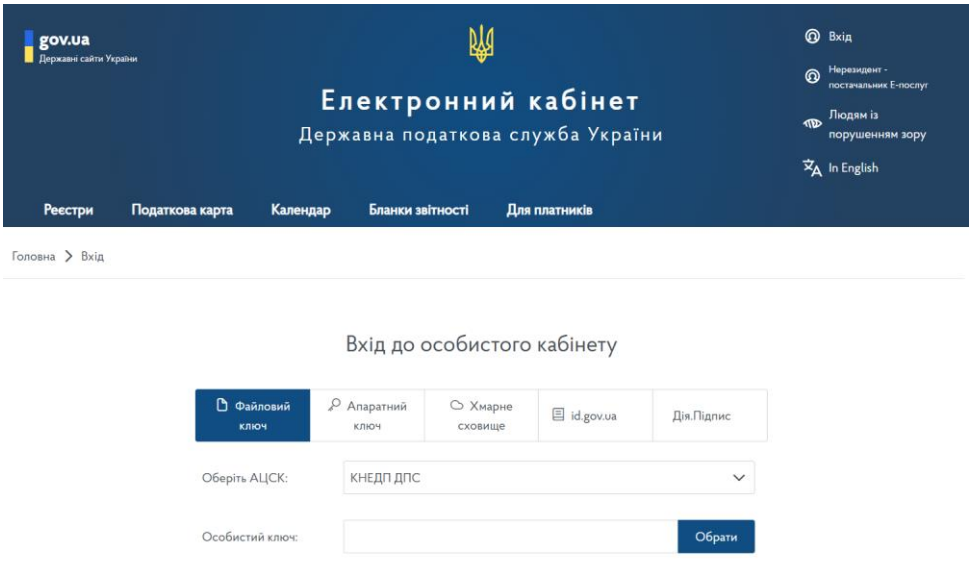

Рис. 3.6. Електронний кабінет платника податків

Переваги впровадження цифрових рішень публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в сучасній Україні:

– онлайн-сервіси дозволяють отримувати послуги, не виходячи з дому, зменшуючи черги та час на звернення;

– цифрові платформи дозволяють проводити моніторинг послуг, контролювати їх надання та витрати бюджету, зменшуючи можливості для корупції;

– автоматизація та електронізація дозволяє знижувати витрати на обробку даних, обслуговування клієнтів, а також підвищує ефективність державних органів.

Набуття досвіду в управлінні на місцевому рівні також передбачає активну участь громади у процесах планування та оцінки якості надання соціальних послуг. Використання механізмів громадського бюджету, консультації з місцевими жителями дозволяє забезпечити більш точне реагування на потреби населення.

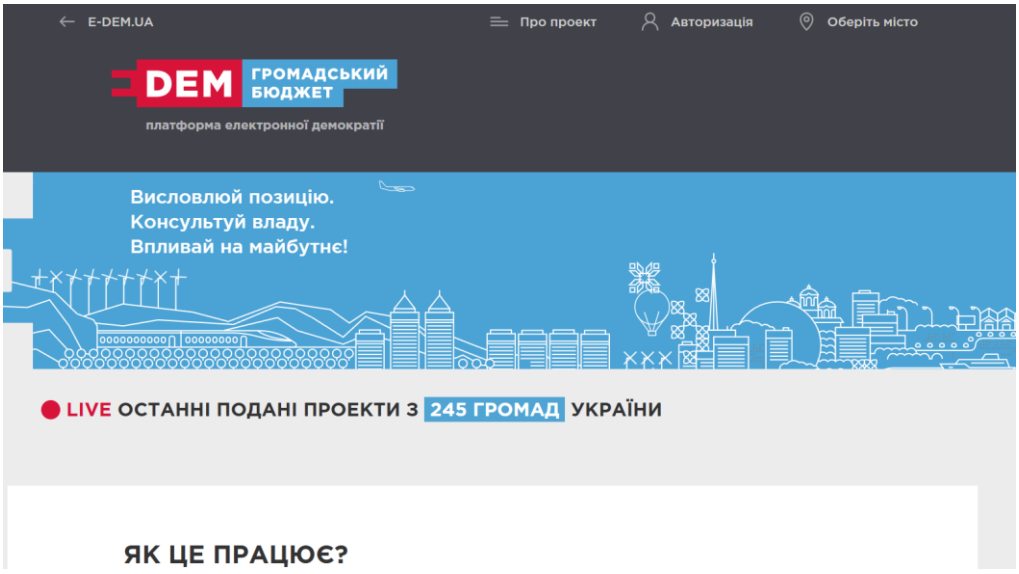

Рис. 3.7. Платформа «Громадський бюджет» [46]

Найефективніше управління досягається через регулярний моніторинг та оцінку результатів роботи місцевих органів влади. Створення системи індикаторів ефективності, врахування соціально-економічних результатів

проектів допомагає виявити проблеми і своєчасно коригувати стратегії розвитку.

У багатьох громадах ще існує проблема низької кваліфікації місцевих кадрів, що ускладнює ефективне управління. Проблеми з корупцією та непрозорістю часто знижують ефективність інвестицій у соціальну інфраструктуру.

Зменшення кількості населення в деяких регіонах України обмежує попит на соціальні послуги, що також може вплинути на ефективність їх надання. Деякі українські громади успішно реалізують проекти, спрямовані на розвиток соціальної інфраструктури. Наприклад, в результаті децентралізації в деяких районах зросла якість освіти та медицини завдяки створенню нових закладів, покращенню матеріально-технічної бази.

Ефективність публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в Україні значною мірою залежить від фінансових ресурсів, організаційної спроможності місцевої влади та рівня взаємодії з громадянами. В умовах реформи децентралізації спостерігається позитивна динаміка, але також є ряд проблем, які потребують вирішення для покращення ситуації.

Отже, реформа децентралізації в Україні набуває позитивної динаміки з високою підтримкою серед населення. Зменшення кількості районів і передача більшої кількості повноважень місцевим органам влади дозволяє покращити ефективність управління. Однак проблеми з координацією між місцевою та центральною владою, а також відсутність чітких механізмів контролю, все ще потребують вирішення.

Хоча після реформи місцеві органи влади отримали більшу фінансову автономію, ресурси залишаються обмеженими, що ускладнює реалізацію багатьох проектів соціальної інфраструктури. Це потребує додаткових зусиль у покращенні фінансової спроможності місцевих бюджетів.

Україна активно впроваджує цифрові рішення для покращення управління соціальною інфраструктурою. Від електронних медичних послуг

до автоматизації навчальних процесів та платіжних систем для комунальних послуг – цифровізація дозволяє підвищити доступність та якість послуг, а також зменшити адміністративні витрати.

Впровадження мобільних додатків для моніторингу та оплати комунальних послуг, таких як у Києві, дозволяє значно покращити обслуговування громадян, знижуючи навантаження на адміністративні органи та зменшуючи корупційні ризики.

Платформи на кшталт «Дія» та «Моя школа» дозволяють громадянам зручно отримувати адміністративні послуги, зменшуючи час на відвідування установ. Вони також сприяють ефективному управлінню та контролю за наданням послуг.

Використання механізмів громадського бюджету та консультування з громадянами дозволяє місцевим органам влади краще реагувати на потреби населення. Залучення громадян до планування та моніторингу сприяє підвищенню прозорості та підзвітності.

Оцінка ефективності публічного управління в Україні на місцевому рівні свідчить про позитивні зміни завдяки децентралізації та цифровізації, але є й значні виклики, зокрема, в питаннях фінансування, координації між рівнями влади та боротьбі з корупцією. Для покращення ситуації необхідно продовжувати реформування, зокрема, в частині кадрової політики та вдосконалення механізмів контролю за використанням ресурсів.

3.2 Можливості реалізації закордонного досвіду публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні

Реалізація закордонного досвіду публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні може значно підвищити ефективність управлінських процесів в Україні. Запровадження окремих іноземних практик дозволить оптимізувати соціальні послуги та забезпечити їх доступність для громадян.

Досвід Швеції в управлінні соціальною інфраструктурою на місцевому рівні є важливим прикладом для інших країн, у тому числі для України, яка прагне покращити ефективність публічного управління та модернізувати соціальну інфраструктуру.

Швеція активно реалізує політику децентралізації, що дозволяє місцевим органам влади отримувати значну автономію у прийнятті рішень і управлінні соціальною інфраструктурою. В Україні реформи децентралізації вже почали приносити результати, однак є можливість для подальшого зміцнення автономії місцевих громад, зокрема щодо фінансування та планування розвитку соціальних послуг.

Швеція активно використовує співпрацю між місцевими громадами для вирішення великих інфраструктурних завдань. В Україні можливе застосування подібних механізмів для створення спільних проектів у сфері освіти, охорони здоров’я тощо.

В Україні можна розвивати платформи для активного залучення громадян до процесів прийняття рішень через онлайн-консультації, інтернет-опитування, громадські слухання та місцеві форуми.

Україна може значно розширити використання державне приватне партнерство для фінансування будівництва та модернізації шкіл, лікарень, житла, інфраструктури громадського транспорту та інших соціальних об’єктів. В Україні є значний потенціал для залучення приватного сектора до розвитку інфраструктури через податкові пільги або інші інструменти стимулювання інвестицій у соціальні сфери.

Україні слід розвивати аналітичні інструменти, які дозволяють прогнозувати потреби населення на основі демографічних змін і соціальних потреб, що забезпечить більш точне планування та розподіл бюджетних коштів на місцевому рівні.

Досвід Швеції в управлінні розвитком соціальної інфраструктури є надзвичайно корисним для України, зокрема в аспектах децентралізації, залучення громадськості до прийняття рішень, використання цифрових

технологій і екологічного розвитку. Реалізація цього досвіду в Україні потребує не тільки адаптації існуючих практик, але й розвитку нових інструментів і механізмів, що враховують особливості соціальної інфраструктури та потреби населення на місцевому рівні.

Досвід Німеччини в управлінні розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є важливим прикладом для інших країн, які прагнуть удосконалити публічне управління в сфері соціальних послуг.

Німеччина активно інвестує в модернізацію житла, шкіл, медичних установ та інші соціальні об’єкти. Важливою особливістю є підтримка соціально вразливих груп населення через надання доступного житла та соціальних послуг. Розвиток подібних програм в Україні дозволить покращити доступність соціальних послуг та знизити рівень соціальної нерівності.

Важливим елементом німецької системи є прозорість прийняття рішень і активна громадська участь у розвитку соціальної інфраструктури. Громадські слухання, обговорення проектів та участь місцевих жителів у прийнятті рішень сприяють підвищенню довіри до органів влади та підвищують ефективність управлінських процесів. Врахування громадської думки може стати корисним підходом для покращення соціальних послуг у країнах, де існують проблеми з участю громадян у політичних процесах, зокрема, в Україні.

В Німеччині активно використовуються методи прогнозування та аналізу соціальних потреб для планування розвитку інфраструктури на кілька років вперед. Це дозволяє місцевим органам влади точніше визначати, де необхідні інвестиції в соціальні послуги та розподіляти ресурси ефективніше. Інтеграція таких підходів у планування розвитку соціальних послуг в Україні дозволить оптимізувати витрати та покращити ефективність надання соціальних послуг.

Досвід Німеччини в управлінні соціальною інфраструктурою на місцевому рівні є вражаючим прикладом для України, яка прагне покращити

доступність та ефективність соціальних послуг. Комбіноване фінансування, децентралізоване управління, активна громадська участь та інноваційний підхід до цифровізації є основними елементами, що сприяють успіху німецької моделі. Реалізація цих принципів може допомогти створити більш ефективні та доступні системи соціальних послуг.

В Україні можна створити систему постійного моніторингу та оцінки якості соціальних послуг на місцевому рівні. Це дозволить вчасно виявляти проблеми та коригувати управлінські рішення, забезпечуючи прозорість і підзвітність місцевої влади.

Введення партиципаторного бюджету дозволить громадянам брати активну участь у визначенні пріоритетів фінансування місцевих проектів. Це підвищить довіру до влади та забезпечить більш точне врахування потреб населення.

Бюджет має більші шанси бути досяжним, якщо люди, які готують бюджет, знають витрати, які здійснюються в організації. Хоча вище керівництво може володіти необхідною інформацією про роботу компанії, воно може бути не в курсі витрат, понесених на рівні відділу. Це означає, що вони можуть недооцінити витрати або переоцінити прогнозовані доходи.

Однак залучення підлеглих керівників до координації процесу підготовки бюджету принесе користь, оскільки ці керівники мають кращу інформацію про роботу своїх відповідних відділів.

Процес формування бюджету за участю буде більш ефективним, якщо запровадити систему стримувань і противаг, щоб запобігти зловживанню некерованими менеджерами своєю владою. Оскільки бюджет переходить від керівників нижчої ланки до середнього, а потім до вищого керівництва, проект бюджету можна переглядати на кожному рівні управління, причому останнє слово залишається за керівниками вищої ланки [84].

Використання соціального інвестування, коли приватні інвестори фінансують соціальні ініціативи з можливістю отримання прибутку за умови

досягнення визначених соціальних результатів, може стати потужним механізмом для підтримки важливих соціальних проектів.

Загалом, закордонний досвід показує, що інтеграція децентралізованих підходів, громадської участі, публічно-приватних партнерств та ефективного моніторингу може значно підвищити якість управління соціальною інфраструктурою в Україні. Адаптація цих практик до українських умов дозволить вирішити багато проблем, пов’язаних з забезпеченням доступу до соціальних послуг та покращенням життя громадян.

Отже, реалізація таких підходів як децентралізація, громадська участь, використання цифрових технологій та публічно-приватні партнерства може значно покращити якість та доступність соціальних послуг для громадян на місцевому рівні.

Досвід Швеції показує важливість децентралізованого управління та співпраці між місцевими громадами. В Україні вже є певні результати реформ децентралізації, однак для досягнення ще більших результатів важливо зміцнити автономію місцевих органів влади, зокрема у питаннях фінансування та планування соціальних послуг. Крім того, на основі шведського досвіду, Україна може активно впроваджувати платформи для залучення громадян до процесів прийняття рішень, таких як онлайн-консультації та громадські слухання.

Досвід Німеччини з інтеграцією децентралізованих механізмів, підтримкою соціально вразливих груп через доступне житло та соціальні послуги, а також прозорістю в управлінні, є ще одним прикладом для України. Залучення громадян до обговорення проектів, ефективне прогнозування соціальних потреб та активне використання публічно-приватних партнерств дозволяють забезпечити стабільний розвиток соціальної інфраструктури та знижувати соціальну нерівність. Моделі прогнозування, які застосовуються в Німеччині, можуть допомогти Україні точніше планувати соціальні послуги та ефективно розподіляти бюджетні кошти.

Таким чином, інтеграція закордонного досвіду в українську практику управління соціальною інфраструктурою здатна сприяти вирішенню проблем доступу до соціальних послуг, підвищенню ефективності управлінських процесів та поліпшенню якості життя громадян. Для цього необхідно адаптувати закордонні практики до особливостей українських реалій, забезпечити належну підтримку реформ і розвивати інноваційні механізми управління.

3.3 Напрями вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні

Вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є важливим аспектом забезпечення сталого розвитку територій та покращення якості життя громадян.

Розглянемо основні напрями удосконалення на рис. 3.9.

Рис. 3.9. Напрями вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні

1. Посилення міжвідомчої та міжсекторальної координації

Посилення міжвідомчої та міжсекторальної координації є ключовим елементом для ефективного розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні. У цьому контексті важливо створювати інтегровані механізми взаємодії між різними органами влади, підприємствами, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами.

Створення робочих груп або міжвідомчих комісій, що об’єднують представників різних державних структур (місцевої адміністрації, органів охорони здоров’я, освіти, культури, соціального забезпечення тощо), допоможе координувати зусилля в реалізації конкретних проектів і програм розвитку соціальної інфраструктури. Такі комісії можуть розглядати проблеми, які потребують комплексного підходу та взаємодії кількох секторів.

Використання єдиної цифрової платформи для обміну даними та комунікації між різними органами та структурами забезпечує швидкий доступ до інформації. Це дозволяє, наприклад, координувати планування соціальних послуг, провадить контроль за їх наданням, а також своєчасно реагувати на зміни у потребах населення. Така платформа може також полегшити моніторинг і оцінку результатів.

Регулярні тренінги та навчання для представників різних секторів (здоров’я, освіти, соціальних послуг, транспорту, екології тощо) сприяють покращенню взаєморозуміння та ефективної співпраці. Це дозволяє краще розуміти потреби і проблеми інших секторів та розвивати спільні рішення для покращення інфраструктури.

Процеси стратегічного планування та бюджетування повинні враховувати взаємозв’язок між різними секторами. Наприклад, при плануванні розвитку соціальної інфраструктури необхідно одночасно враховувати питання транспорту, екології, міського планування та інших секторів, які можуть мати вплив на якість послуг. Це вимагає координації

між різними відомствами на всіх етапах – від планування до реалізації проектів.

Міжвідомча координація також може стосуватися спільного фінансування проектів. Наприклад, органи місцевого самоврядування можуть об’єднувати зусилля з різними державними та приватними організаціями для фінансування великих інфраструктурних проектів. Такі ініціативи можуть включати спільне використання ресурсів і фінансування, що дозволяє зменшити витрати і забезпечити сталість проектів.

Для забезпечення ефективної міжвідомчої координації важливо впроваджувати системи моніторингу та оцінки, що дозволяють відстежувати результати спільних проектів. Це забезпечує не тільки зворотній зв’язок, а й дає можливість своєчасно коригувати стратегії та підходи у разі виявлення проблем.

Важливо, щоб міжвідомча координація охоплювала не лише державні органи, а й громадські організації, приватний сектор та інші стейкхолдери, які можуть вносити свій вклад у розвиток соціальної інфраструктури. Це дозволяє зібрати більше ідей, досвіду та ресурсів для розв’язання локальних проблем.

Міжвідомча координація також повинна бути орієнтована на прозорість для громадян. Відкриті комунікаційні канали з громадянами дозволяють вчасно реагувати на потреби населення та отримувати зворотний зв’язок щодо якості соціальних послуг.

Посилення міжвідомчої та міжсекторальної координації є важливим кроком для створення комплексного, ефективного і стійкого управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні.

2. Важливо впроваджувати довгострокові стратегії розвитку соціальної інфраструктури, які враховують потреби місцевих громад. Планування має бути динамічним і гнучким, з можливістю адаптації до змінюваних соціально-економічних умов.

Впровадження довгострокових стратегій розвитку соціальної інфраструктури є необхідною умовою для забезпечення сталого розвитку громад та підвищення якості життя на місцевому рівні. Така стратегія повинна бути комплексною, інтегрованою і, найголовніше, орієнтованою на потреби місцевих громад.

Початковим етапом у розробці стратегії повинно бути детальне вивчення соціально-економічних, культурних та екологічних умов громади. Це дозволить зібрати дані про інфраструктурні потреби (освіта, охорона здоров'я, транспорт, комунікації, соціальне забезпечення), а також зрозуміти найбільш гострі проблеми, з якими стикаються місцеві мешканці.

Важливо організовувати консультації з місцевими жителями, провести опитування, громадські слухання та інші форми взаємодії, щоб врахувати їх думку та потреби. Це також сприяє підвищенню підтримки і залученості місцевих мешканців до процесу.

Соціальна інфраструктура включає не лише об'єкти та послуги (школи, лікарні, культурні центри), але й інші важливі складові, такі як транспорт, екологія, енергозабезпечення та безпека. Тому стратегія має бути міжсекторальною, забезпечуючи взаємодію між різними галузями:

– розвиток транспортної мережі для зручності доступу до соціальних об'єктів;

– планування інфраструктури з урахуванням екологічних аспектів, розвиток зелених зон для покращення якості життя;

– впровадження заходів щодо енергозбереження та відновлюваних джерел енергії у соціальну інфраструктуру.

Стратегії повинні бути реалістичними з точки зору фінансування. Тому важливо визначити джерела коштів для реалізації проектів.

Стратегія має бути адаптована до змінних умов. Це означає, що вона повинна мати механізми перегляду та коригування, щоб оперативно реагувати на нові виклики, зміни в демографії, економіці або соціальних потребах. Стратегія повинна бути готовою до реагування на зовнішні

фактори, такі як економічні кризи, зміни в законодавстві або глобальні тенденції.

Стратегія розвитку соціальної інфраструктури повинна бути інклюзивною та враховувати потреби всіх верств населення, зокрема вразливих груп (особи з інвалідністю, пенсіонери, малозабезпечені родини).

Потрібно регулярно проводити оцінку ефективності реалізованих проектів і вносити необхідні корективи. При цьому стратегія повинна бути орієнтована на сталий розвиток, що передбачає оптимальне використання ресурсів та мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище.

Важливим аспектом є забезпечення активної участі громадян у розробці та реалізації стратегії. Це допомагає покращити взаємодію між органами влади та громадянами, підвищує ефективність і підтримку місцевими жителями проектів розвитку інфраструктури.

Розробка і реалізація довгострокових стратегій розвитку соціальної інфраструктури є основою для забезпечення сталого розвитку громад і підвищення якості життя їх мешканців. Врахування місцевих потреб і можливостей, а також інтеграція інноваційних підходів допоможуть створити соціально орієнтовану та ефективну інфраструктуру на місцевому рівні.

3. Для забезпечення довіри громадян до процесів управління необхідно створити ефективні механізми контролю та звітності. Використання інформаційних технологій та відкритих даних дозволяє громадянам відслідковувати реалізацію проектів і використання бюджетних коштів. Це не тільки сприяє підвищенню прозорості, але й стимулює активну участь громадян у процесах ухвалення рішень.

Одним із важливих елементів для підвищення прозорості є надання громадянам доступу до інформації про діяльність органів місцевого самоврядування та використання бюджетних коштів.

Створення незалежних платформ і органів для здійснення громадського контролю за діяльністю органів влади є важливим елементом забезпечення довіри.

Впровадження цифрових технологій у систему управління забезпечує доступність і зручність у взаємодії громадян з органами влади. Для того, щоб забезпечити ефективний контроль за реалізацією проектів та послуг, потрібно впровадити регулярний моніторинг і оцінку.

Важливо створити систему, яка забезпечить прозорість закупівель і контрактів на виконання робіт або постачання товарів і послуг для соціальної інфраструктури.

Проведення регулярних консультацій з громадянами та зацікавленими сторонами дозволяє забезпечити зворотний зв'язок і враховувати думки громадян при прийнятті рішень.

Засоби масової інформації можуть відігравати важливу роль у контролі за діяльністю влади і поширенні інформації про інфраструктурні проекти. Важливо встановити чіткі механізми відповідальності для посадовців і органів влади, які не виконують свої зобов'язання. Забезпечення ефективних механізмів контролю та звітності сприяє формуванню атмосфери довіри між органами влади та громадянами. Це не лише підвищує ефективність управління, але й створює передумови для сталого розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

4. Важливо залучати приватний сектор до розвитку соціальної інфраструктури через механізми державно-приватного партнерства. Це дозволить оптимізувати фінансування та поліпшити якість наданих послуг.

5. Потрібно впроваджувати програми підвищення кваліфікації для працівників, які займаються управлінням соціальною інфраструктурою. Вони повинні мати необхідні навички для ефективного використання ресурсів та інноваційних підходів.

6. Важливо забезпечити участь громадян у процесах прийняття рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури. Це можна реалізувати через громадські слухання, консультації, онлайн-опитування та інші форми прямої демократії.

Дані напрямки дозволяють не тільки покращити управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні, але й забезпечити сталий розвиток громади та підвищення якості життя її мешканців.

Отже, вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є ключовим чинником для забезпечення сталого розвитку громад і підвищення якості життя їх мешканців.

Важливим кроком для ефективного розвитку соціальної інфраструктури є інтеграція дій різних державних органів, громадських організацій і приватного сектору. Створення міжвідомчих комісій і використання єдиних цифрових платформ для обміну даними дозволить оперативно реагувати на зміни в потребах громади та забезпечити комплексний підхід до розвитку інфраструктури. Також важливим є регулярне навчання представників різних секторів для покращення їх співпраці.

Розробка довгострокових стратегій, орієнтованих на потреби місцевих громад, є необхідною умовою для сталого розвитку. Стратегії повинні бути гнучкими та здатними адаптуватися до змінюваних соціально-економічних умов. Важливо включити в процес планування усі аспекти, такі як транспорт, екологія, енергозабезпечення, а також забезпечити реалістичне фінансування проектів.

Для забезпечення довіри громадян до процесів управління необхідно створити прозорі механізми контролю за використанням бюджетних коштів і реалізацією проектів. Це можна досягти через використання цифрових технологій, незалежних платформ для громадського контролю, а також регулярний моніторинг і зворотний зв’язок з громадянами.

Важливим напрямком є залучення приватних компаній до розвитку соціальної інфраструктури через механізми державно-приватного партнерства. Це дозволить зменшити витрати на реалізацію проектів і підвищити якість послуг для громадян.

Програми підвищення кваліфікації для працівників, що займаються управлінням соціальною інфраструктурою, є необхідним кроком для забезпечення ефективного використання ресурсів і впровадження інноваційних підходів в управлінні.

Залучення громадян до процесів планування та реалізації інфраструктурних проектів через громадські слухання, онлайн-опитування та інші форми прямої демократії допомагає врахувати потреби всіх верств населення і сприяє кращому виконанню проектів.

Представлені напрямки сприятимуть не тільки покращенню управління соціальною інфраструктурою, але й забезпечать сталий розвиток місцевих громад, підвищення якості життя їх мешканців та ефективне використання ресурсів.

ВИСНОВКИ

1. Дослідження наукової розробки проблеми публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні показують, що сучасні підходи, зокрема концепція нового публічного менеджменту, змінюють традиційні бюрократичні моделі управління, впроваджуючи принципи ефективності, інноваційності та орієнтації на результат. Моделі управління на місцевому рівні, такі як участь громадськості та партнерство між державним і приватним секторами, набувають популярності, а впровадження децентралізації дозволяє місцевим органам влади краще враховувати потреби громади, забезпечувати ефективніше надання соціальних послуг та сприяти розвитку інфраструктури на місцях.

Політика та стратегії розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні повинні включати інноваційні підходи та використання сучасних методів, таких як соціальні опитування та фокус-групи для збору даних про потреби громади. Розробка ефективних стратегій і політик потребує інтеграції різних стейкхолдерів, включаючи місцеву владу, неурядові організації та приватний сектор.

Загалом, наукові дослідження проблем публічного управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні підкреслюють необхідність комплексного підходу до дослідження, який включає теоретичні, практичні та інституційні аспекти, для

2. Визначено, що публічне управління – це вид соціальної діяльності, що здійснюється державними або муніципальними органами з метою забезпечення суспільних інтересів, підтримки громадського порядку та задоволення потреб громадян, відповідно до покладених на них функцій і повноважень з метою досягнення суспільно корисної мети.

Розвиток соціальної інфраструктури – це процес удосконалення та розширення об’єктів і послуг, що забезпечують базові соціальні потреби населення. Соціальна інфраструктура включає в себе освіту, охорону

здоров’я, культуру, спорт, житлово-комунальне господарство, транспорт, а також соціальне забезпечення та захист.

3. Дослідження публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні передбачає використання певних принципів та методів для забезпечення наукової достовірності і практичної значущості отриманих результатів.

Принципи дослідження: науковість гарантує обґрунтованість та достовірність через застосування сучасних теоретичних підходів, системність забезпечує розгляд публічного управління як взаємопов’язаної системи, де кожен елемент має свій вплив на загальний результат, комплексність дозволяє врахувати всі фактори (політичні, економічні, соціальні, правові), що впливають на розвиток соціальної інфраструктури, об’єктивність забезпечує неупередженість через використання надійних даних та методів, історизм дозволяє враховувати еволюцію практик управління та адаптувати підходи до сучасних вимог.

Використання методів аналізу та синтезу, індукції та дедукції, абстрагування та узагальнення дозволяє зібрати комплексні дані та на їх основі формулювати науково обґрунтовані висновки. Аналіз законодавчих актів допомагає врахувати правові аспекти управління на місцевому рівні.

Таким чином, дослідження публічного управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні створює наукову базу для оптимізації управлінських процесів і сприяє сталому розвитку громад, враховуючи як їх поточні потреби, так і стратегічні напрямки розвитку.

4. Нормативно-правова база публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні в Україні ґрунтується на ряді важливих законодавчих актів, які визначають права та обов’язки органів місцевого самоврядування, а також принципи, які мають регулювати розвиток соціальної інфраструктури в громадах. Розглянуті основні законодавчі документи, які створюють правові підстави для публічного управління соціальною інфраструктурою:

5. Публічне управління розвитком соціальної інфраструктури є складним і багатогранним процесом, що включає різноманітні форми і методи, спрямовані на забезпечення ефективності планування, реалізації та контролю соціальних проектів. Основною метою є забезпечення доступності та якості соціальних послуг для всіх верств населення, що вимагає тісної взаємодії між органами влади, приватним сектором та громадськістю.

Основні форми управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні включають:

1. Державне управління (централізоване управління), яке визначає загальні принципи та нормативно-правову базу для розвитку інфраструктури.

2. Місцеве управління (децентралізоване управління), яке дозволяє органам місцевого самоврядування планувати та реалізовувати інфраструктурні проекти відповідно до потреб громади.

3. Приватно-державне партнерство, яке забезпечує спільну участь держави та бізнесу в розвитку соціальної інфраструктури.

4. Громадське управління, яке передбачає активну участь громадян у прийнятті рішень через обговорення та консультації.

5. Державні програми та проекти, які реалізуються на основі чітко визначених планів і фінансових механізмів, включаючи моніторинг і контроль за їх виконанням.

6. Закордонний досвід публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні може служити цінним прикладом для України. Країни, які успішно реалізують ефективні моделі управління соціальною інфраструктурою, обирають різноманітні підходи, включаючи децентралізацію, залучення громади та партнерство з приватним сектором.

В Україні варто сприяти децентралізації та надавати місцевим громадам більше можливостей для самостійного прийняття рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури. Важливо розвивати механізми участі громадян у процесах планування та реалізації соціальних проектів через громадські слухання, опитування та консультації.

Створення сприятливих умов для партнерства між державними, приватними та громадськими організаціями дозволить значно підвищити ефективність реалізації соціальних проектів.

Для розвитку соціальної інфраструктури необхідно використовувати комбіноване фінансування з державного, місцевого та приватного секторів, зокрема через податки, гранти та інші механізми фінансування.

Імплементація цих підходів в Україні дозволить створити ефективну, прозору і орієнтовану на громадян систему управління соціальною інфраструктурою на місцевому рівні, що сприятиме покращенню якості життя та послуг для населення.

7. Реформа децентралізації в Україні набуває позитивної динаміки з високою підтримкою серед населення. Зменшення кількості районів і передача більшої кількості повноважень місцевим органам влади дозволяє покращити ефективність управління. Однак проблеми з координацією між місцевою та центральною владою, а також відсутність чітких механізмів контролю, все ще потребують вирішення.

Впровадження мобільних додатків для моніторингу та оплати комунальних послуг, таких як у Києві, дозволяє значно покращити обслуговування громадян, знижуючи навантаження на адміністративні органи та зменшуючи корупційні ризики.

Платформи на кшталт «Дія» та «Моя школа» дозволяють громадянам зручно отримувати адміністративні послуги, зменшуючи час на відвідування установ. Вони також сприяють ефективному управлінню та контролю за наданням послуг.

Використання механізмів громадського бюджету та консультування з громадянами дозволяє місцевим органам влади краще реагувати на потреби населення. Залучення громадян до планування та моніторингу сприяє підвищенню прозорості та підзвітності.

8. Реалізація таких підходів як децентралізація, громадська участь, використання цифрових технологій та публічно-приватні партнерства може

значно покращити якість та доступність соціальних послуг для громадян на місцевому рівні.

Таким чином, інтеграція закордонного досвіду в українську практику управління соціальною інфраструктурою здатна сприяти вирішенню проблем доступу до соціальних послуг, підвищенню ефективності управлінських процесів та поліпшенню якості життя громадян. Для цього необхідно адаптувати закордонні практики до особливостей українських реалій, забезпечити належну підтримку реформ і розвивати інноваційні механізми управління.

9. Вдосконалення процесу публічного управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні є ключовим чинником для забезпечення сталого розвитку громад і підвищення якості життя їх мешканців.

Важливим кроком для ефективного розвитку соціальної інфраструктури є інтеграція дій різних державних органів, громадських організацій і приватного сектору. Створення міжвідомчих комісій і використання єдиних цифрових платформ для обміну даними дозволить оперативно реагувати на зміни в потребах громади та забезпечити комплексний підхід до розвитку інфраструктури. Також важливим є регулярне навчання представників різних секторів для покращення їх співпраці.

Розробка довгострокових стратегій, орієнтованих на потреби місцевих громад, є необхідною умовою для сталого розвитку. Стратегії повинні бути гнучкими та здатними адаптуватися до змінюваних соціально-економічних умов. Важливо включити в процес планування усі аспекти, такі як транспорт, екологія, енергозабезпечення, а також забезпечити реалістичне фінансування проектів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов М.А. Виробництво і сфера обслуговування. Київ, 2017. 239 с.

2. Ахновська І. О., Душак А. В. Науково-методичні підходи до визначення сутності поняття «розвиток». URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-12/tezi-gch_gotove_final_01.pdf (дата звернення: 18.10.2024).

3. Бакуменко В. Д. Методи публічного управління. URL: http://surl.li/cdogpt (дата звернення: 14.10.2024).

4. Безсмертна В. Дослідження потреб і стану діяльності місцевих, обласних і національних органів влади у сфері молодіжної політики, а також місцевих і обласних молодіжних консультативно-дорадчих органів, зокрема з урахуванням потреб і реалій молодих людей у воєнний і повоєнний період. URL: https://rm.coe.int/yfd-ukraine-iii-research-report-i-ukrainian/1680ae8108 (дата звернення: 14.11.2024).

5. Беновська Л. Соціальна інфраструктура територіальних громад: інтереси стейкхолдерів. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль: ТНТУ, 2021. Том 69. № 2. С. 14–23.

6. Богуш Л. Г. Соціальна інфраструктура об’єднаних громад України: підходи до розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. No 9. С. 172–183.

7. Бутченко Т. І. Соціальне проектування : навчальний посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 107 с.

8. Бюджетний кодекс України: Закон від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text. (дата звернення: 14.10.2024).

9. Герчанівська С. В., Гурська І. С. Соціальна інфраструктура як складова соціально-економічного розвитку сільських територій. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2022. № 1. С. 37-43.

10. Глосарій Програми розвитку ООН. URL: http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministration Glossary (дата звернення: 14.10.2024).

11. Грузіна І. А., Кінас І. О., Перерва І. М. Теорія управління: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 138 с.

12. Дегтярьова І. О. Засади формування моделі інтегрованого відновлення та розвитку територіальних громад. *Вісник післядипломної освіти.* Вип. 25(54). 2024. С. 110–134.

13. Дидич О. Р. Державно-приватне партнерство у забезпеченні національної безпеки в умовах повномасштабного вторгнення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Публічне управління та адміністрування. Том 34 (73). № 2. 2023. С. 118–124.

14. Драч І. І. Феномен управління в умовах трансформації освіти. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/6860/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F_3_%D0%86.%D0%94%D1%80%D0%B0%D1%87.pdf (дата звернення: 20.10.2024).

15. Електронні журнали та класні журнали (EDU). URL: https://nz.ua/ (дата звернення: 18.10.2024).

16. Євтух А. І., Інноваційні підходи до управління бізнес-процесами на підприємстві. *Науковий вісник Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету*. №5-6. 2023. С. 16–22.

17. Ємець О. В. Роль інститутів громадянського суспільства у формуванні програм місцевого розвитку територіальних громад : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра : спец. 052 – політологія / наук. кер. А. М. Костенко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 110 с.

18. Жукова Є. О. Публічне адміністрування та державне управління: особливості співвідношення. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 137–140.

19. Загорський В. С. Енциклопедія державного управління у 8 т. Т. 8.

Публічне врядування. Львів : ЛРІДУ, НАДУ, 2011. 712 с.

20. Задихайло О. А. Співвідношення понять «державне управління», «публічне управління» та «публічне адміністрування» в категоріальному апараті адміністративного права. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.* «Право». 2020. Вип. 31. С. 43–48.

21. Зварич І. Т. Формування інфраструктурних чинників соціально-економічного та культурного розвитку регіону. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 51. С. 46–58.

22. Карий О. І., Панас Я. В. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. Київ, ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 176 с.

23. Карпова І. В. Феномен соціального капіталу: зміст та фактори нагромадження. *Ефективна економіка*. 2014. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_10_24 (дата звернення: 11.11.2024).

24. Кінаш І. П. Суть та зміст поняття «соціальна інфраструктура». *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2012. №2,Т.1. С. 202–204.

25. Клименко І. В. Новий публічний менеджмент (New Public Menedgment). URL: https://e-pidruchniki.com/content/1410_novii_pyblichnii_menedjment_new_public_menedgment.html (дата звернення: 14.11.2024).

26. Коленда Н. В. Соціальне підприємництво та соціально відповідальний бізнес в системі забезпечення соціальної безпеки населення : Монографія. Луцьк : Терен, 2017. 136 с.

27. Конституція України, прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр (дата звернення: 11.11.2024).

28. Коцур В. В., Ігнатенко М. М. Стратегічні напрями використання

криптовалют як новітніх фінансових інструментів. *Економічний вісник університету.* 2022. Вип. 53. С. 7–13.

29. Краснокутський О. В. Підвищення рівня відповідальності владних структур як чинник оптимізації розвитку ідеології державотворення в Україні. URL: http://ea.dgtu.donetsk.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/23106/11/krasnokytsky.htm (дата звернення: 18.11.2024).

30. Легеза Л. Методи публічного управління: адміністративно-правовий аспект. *Law. State. Technology*, Вип. 2, 2021. С. 25–31.

31. Леміш В. Г. Модернізація системи адміністрування соціального захисту населення в умовах децентралізації : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». ЗНУ, 2020. 100 с.

32. Махначова Н. М. Суб'єкти публічного управління: понятійно-категоріальний аналіз законодавчих норм. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2022/22.pdf (дата звернення: 20.11.2024).

33. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

34. Миколюк А. В. Робота органів місцевого самоврядування під час воєнного стану. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Публічне управління та адміністрування. № 2. 2022. С. 67–73.

35. Миранець М. М. Розвиток соціальної інфраструктури регіону за участі громадськості : автореф. дип. роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»: спец. 281 «Публічне управління та адміністрування». ЧНУ ім. Петра Могили. Миколаїв, 2020. 15 с.

36. Міщенко Л. В. Правові засади громадського контролю за діяльністю поліції в Україні. *Сучасна європейська поліцеїстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України.* Харків, 2019. С. 169–173.

37. Мобільний додаток «Київ цифровий». URL:

https://apps.apple.com/ua/app/%D0%BA%D0%B8%D1%97%D0%B2-%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9/id1534007479?l (дата звернення: 15.11.2024).

38. Мунько А. Сучасні фінансові інструменти розвитку громад: відхід від бюджетного патерналізму. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти.* Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування». № 3 (2023). URL: https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/eco-pa/article/view/53 (дата звернення: 17.11.2024).

39. Мунько А. Ю. Місцеві фінанси: розвиток теоретичних основ. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. № 1/2(46/47). С. 84–91.

40. Назарова Г. В., Іванісов О. В., Доровській О. Ф. та ін. Новітні тренди соціальної політики в контексті людського розвитку : Звіт кафедри економіки та соціальних наук про науково-дослідну роботу. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2019. 214 с.

41. Науменко А. О., Смігунова О. В., Дудник О. В., Міненко С. І. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник. ДБТУ. Харків: Майдан, 2022. 280 с.

42. Наумик А., Липовська Н. Побудова ефективної структури державного управління. *Матеріали конференцій МНЛ*, (16 грудня 2022 р., м. Луцьк). С. 66–67.

43. Наюока К. О. Проблеми і перспективи державно-приватного партнерства як форми взаємодії влади і бізнесу в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. С. 151–158.

44. Новіков В. М., Дєєва Н.М., Гвелесіані А. Г. Соціальна інфраструктура на шляхах реформування місцевого самоврядування: кол. моногр. Київ-Варшава, 2018. 431 с.

45. Підтримка населенням децентралізації залишається на рівні 77% – дані всеукраїнського соціологічного дослідження. 2024. URL: https://decentralization.ua/news/18928 (дата звернення: 01.11.2024).

46. Платформа «Громадський бюджет». URL: https://budget.e-dem.ua/landing (дата звернення: 20.11.2024).

47. Платформа «Моя школа». URL: https://app.moiashkola.ua/ (дата звернення: 14.11.2024).

48. Поняття та особливості методів публічного адміністрування. URL: https://arm.naiau.kiev.ua/books/adm_pravo_zch/nm/lec8.html (дата звернення: 16.11.2024).

49. Практичний посібник з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/mod5web.pdf (дата звернення: 16.11.2024).

50. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2003 № 2807-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text (дата звернення: 10.11.2024).

51. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text (дата звернення: 10.11.2024).

52. Про державну службу : Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text (дата звернення: 10.11.2024).

53. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 04.09.2015№ 676-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text (дата звернення: 10.10.2024).

54. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text (дата звернення: 10.10.2024).

55. Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету на розвиток системи соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 р. № 1352. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1352-2023-%D0%BF#Text (дата звернення: 10.10.2024).

56. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 10.10.2024).

57. Про організацію надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 587. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text (дата звернення: 10.10.2024).

58. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 10.10.2024).

59. Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2023 р. № 1049. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2023-%D0%BF#Text (дата звернення: 10.10.2024).

60. Про соціальні послуги : Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР*). 2019. № 18, ст.7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text (дата звернення: 10.10.2024).

61. Шульц С. Л. Розвиток соціальної сфери територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2018. 140 с.

62. Рябець К. Система та сутність загальних функцій державного управління у сучасний період. *Науковий вісник: Державне управління*. № 1(11). 2022. С. 207–221.

63. Сайт eHealth. URL: https://ehealth.gov.ua/ (дата звернення: 10.10.2024).

64. Самофалов Д.О. Дефініції «публічне адміністрування» та «публічне адміністрування в сфері охорони здоров’я». URL: https://pag-

journal.iei.od.ua/archives/2021/25-2021/3.pdf (дата звернення: 10.10.2024).

65. Саприкіна М. А., Ляшенко О., Саєнсус М. А., Міська Г. А., Зінченко А. Г. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник. Київ: Вид-во «Фарбований лист», 2011. 480 с.

66. Сила Т. Мобілізація громад: досвід ПРООН в реалізації підходу громадської безпеки і соціальної згуртованості. URL: https://caritas-spes.org/uploads/admin/files/doc4.pdf (дата звернення: 10.11.2024).

67. Ситник Г. Соціальний капітал: еволюція концепції. URL: file:///C:/Users/Downloads/PDF%20(1).pdf (дата звернення: 10.11.2024).

68. Таран Є. І. Співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування» та «публічне управління» у трансформаційних процесах України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія : Державне управління. 2020. Том 31 (70). № 2. С. 33–37.

69. Тесленок І. М., Михайлова О. В. Сучасні підходи до визначення результативності управління підприємством. *Економічний вісник Донбасу : науковий журнал*. 2012. №1 (27). С. 208–212.

70. Трещов М. М. Концептуальні засади стратегічного управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 4(33). С. 67–75.

71. Участь громадськості в управлінні територіальною громадою: порівняння ідеальної моделі з українськими реаліями. URL: https://www.mdi.org.ua/images/2024/02.2024/tez/11-.pdf (дата звернення: 14.11.2024).

72. Централізація та децентралізація державного управління в Україні. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file=/484261/mod_resource/content/0/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%2014.pdf (дата звернення: 10.11.2024).

73. Чотири роки реформі адміністративно-територіального устрою

України. 2024. URL: https://komsamovr.rada.gov.ua/news/main_news/84655.html (дата звернення: 10.11.2024).

74. Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Новий публічний менеджмент як концепція публічного управління. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя, 2017. Вип. 69 (2017). С. 195–201.

75. BRIA The «Swedish Model»: Welfare For Everyone. URL: https://teachdemocracy.org/bill-of-rights-in-action/bria-14-3-c-the-swedish-model-welfare-for-everyone#:~:text=The%20SDP%20aimed%20at%20building,state%20the%20%22people’s%20home.%22

76. Inclusive innovation: New ideas and new partnerships for stronger communities. URL: https://www.canada.ca/en/employment-social-development/programs/social-innovation-social-finance/reports/recommendations-what-we-heard.html (дата звернення: 10.10.2024).

77. Janet J. Hamilton and Richard S. Hopkins Using Technologies for Data Collection and Management. URL: https://www.cdc.gov/eis/field-epi-manual/chapters/data-collection-management.html (дата звернення: 22.11.2024).

78. Latynin M., Pastukh K., Tarasenko D., Shevchenko S., Munko A. Public administration in the economic sphere of Ukraine: strategic approach. *Studies of applayed economics*. 2021. № 39(5). URL: https://doi.org/10.25115/eea.v39i5.4967 (дата звернення: 24.11.2024).

79. Municipalities and regions. URL: https://skr.se/skr/englishpages/municipalitiesandregions.1088.html#:~:text=The%20country’s%20municipalities%20and%20regions,have%20independent%20powers%20of%20taxation (дата звернення: 10.11.2024).

80. Overview of the Public Governance System in Sweden. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/8f7d4ba3-en.pdf?expires=1728810479&id=id&accname=guest&checksum=332C3D3AD9312B0248762455073657A6 (дата звернення: 10.11.2024).

81. Pandit (Prasad Kul) S. Relationship Between Business And Government. 2020. URL: https://businessmantalk.com/business-andgovernment-relationship/ (дата звернення: 25.11.2024).

82. Pollitt C. Public Management Reform: A Comparative Analysis. Oxford : University Press, 2004. 240 p.

83. Robert Kitzmann Private versus state-owned housing in Berlin: Changing provision of low-income households. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275116306849 (дата звернення: 19.11.2024).

84. Schmidt J. Participative Budgeting. 2024. URL: https://corporatefinanceinstitute.com/resources/fpa/participative-budgeting/#:~:text=Participative%20budgeting%20also%20tends%20to,management’s%20confidence%20in%20its%20staff (дата звернення: 14.11.2024).

85. Social Enterprise. URL: https://www.differentjourneysautism.com/social-enterprise/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw3624BhBAEiwAkxgTOhPw2F6top1Z0Pc8YkAmwcdhY5LpdMdKNsTKKW3rab_aEvwfzFrTURoC_BUQAvD_BwE (дата звернення: 04.09.2024).

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Сидоренко Тетяна Петрівна, магістрантка 2 курсу магістратури, форма навчання заочна, факультет соціології та управління, спеціальність «публічне управління та адміністрування» освітньо-професійна програма «публічне управління та адміністрування», адреса електронної пошти sidorenkotania86@gmail.com,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Публічне управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (студент) Сидоренко Т.П.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (науковий керівник) Бутченко Т.І.